

FOAIA POPORULUI

Prețul Abonamentului:
Pe un an 2 fl.
Pe o jumătate de an 1 „
Abonamentele se fac la Institutul Tipografic în Sibiu
și la toate birourile filiale de abonament.

Apare în fiecare Duminică

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada
Măcelarilor nr. 21).
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Împăratul între Români.

După atâta vreme am avut și noi odată bucuria să vedem pe iubitul nostru Împărat între Români. Și cu toate-că stăm mai departe și nu ne-am putut arunca la picioarele Lui și să-i spunem și povestim câte am pățit, câte am suferit de când s'a vîrit copilul cel răsfățat între noi și inima Împăratului, totuși ne-am simțit mângăiați că Împăratul ne-a văzut și ni-a auzit strigătul înecat în dureri.

La noi în țeară e treaba asta lucru mare. Ungurii și domnia ungurească după-ace au pus mîna pe putere s'au temut și se tem mult de celelalte popoare. Și cum să nu?! Popoarele nemaghiare, adică Românii, Sârbii, Slovaci, Rutenii și chiar și Sașii de șese sute de ani de când domnește mărita Casă Habsburgică au apărut totdeauna cu cinste pe Domnitorul lor, vieța și avutul 'l-au dat pentru bunăstarea și înflorirea Tronului. Prin sânge vîrsat atâtea sute de ani de-a rîndul pentru țeară și Tron sînt popoarele aceste legate de Împăratul.

Nu tot așa Ungurii!

Ei mai ocoși în țeară nici-odată nu au avut astîmpăr când era pace, bunăstare și liniște. Lor le plăcea, cum le place și astăzi, să pescuească în turbure. Și au turburat unde au putut. Au făcut

revoluții peste revoluții. Cum se incipau un leac, aduceau pe Turc în țeară ca să o jefuească. Ardeau, prădau, spargeau biserici, ca și astăzi, căci bag-seamă așa li firea. S'au împreunat cu Turcii, cu Leși, cu Muscali și cu alți dușmani ai țerii contra Împăratului și a moșiei noastre obștești. La *patruzeci-și-opt* au făcut eară revoluție, dar' ca totdeauna au fost și atunci bătuți.

În beția lor au hotărît că lor nu le mai trebuie Împărat cum se cade, care să facă rîndueală și liniște în țeară, lor le trebuie *Kossuth Lajos*. Dar' au mîncat nespelat. De abia au prins nițică putere, ear' au început să facă zarvă. Au venit vremi grele pentru împărăție. Împăratul avea bătăi mari cu Italienii pe la *Custoza* și cu Nemții la *Königgrätz*. Ungurii se înțelegeau lucrău dimpreună cu dușmanii. Atunci a crezut bunul nostru Împărat, că doară se vor îndrepta dacă le dă putere, doară vor înțelege că asta-i țeara popoarelor care muncesc în ea și a dușmanilor care au pus ochii pe ea.

Dar' 'i-ai găsit-o!

De 26 ani au puterea în mîna, dar' ce au făcut și ce fac vedem cu toții. Despoaie țeara mai rău decât dușmanii.

Toate ar merge strună, dar' totuși trag o frică mare de popoarele celelalte

din țeară, care nu pot sta cu mînile în șolduri când vîd cum merge țeara în spre rău.

Acum ce s'au gândit Ungurii? Să nu mai lăsăm nicăiri să se apropie Împăratul de popoarele Lui credincioase, și apoi lasă pe noi că le înegrim noi cu vorba, le facem trădătoare de țeară, proaste, zurbagii și multe alte nesdrăvăni.

Nu ne-au lăsat să mergem cu *Memorandumul* la Tron, au spus că deputațiunea de 300 Români verzi ca ștejarul sînt niște comedianți și *nu poporul român*, și multe-multe minciuni de aceste proaste.

Acum a venit Împăratul la *Borș-Sebiș* (pe la *Arad*) la manevre. Toată partea locului e românească. Românii 'i-au eșit înainte cu miile în toate locurile cu preoți și învățători, cu vlădicii în frunte și 'i-au spus vorba veche românească: „*Bine-ai venit*”.

Împăratul a primit toate salutările, vorbirile și adresele Românilor *cu bucurie*. Ear' episcopului *Pavel* care încă a fost acolo, 'i-a spus că ce au făcut *Ungurii la Orade* e o rușine ne mai pomenită.

Stăteau ministrii și slujbașii unguri jur împrejur, dar' nu puteau înăbuși vocea poporului înecat în suferințe. *Are și trebuie să se facă lumină*.

FOIȚA.

Doina lui Lucaciu.

Cîntă, mirlă, din rozor,
Cîntă cu amar și dor,
Cîntă și te năcăjește
Și pe Lucaciu îl jelește.

Sboară, mirlă ușurică,
Cătră țeara înflorită,
Cătră locul mult dorit,
Unde Lucaciu e robît.

Sboară, pasere măiastră,
Sboară 'n Sătmar la fereastră
Și-i spune o salutare
Dela Români, mic și mare.

Spune-i, dragă păsăriță,
Cu ata dulce guriță,
Spune-i că mai sînt în lume
Și de-aceia ce-i vrea bine.

Și spunîndu-i toate-așa
Încunjură tu țeara
Și cîntă cu duioșie
Că la Sătmar e robie.

O robie foarte mare
Unde Lucaciu e 'n prinsoare,
Care acum e legat
Și 'ntro temniță-aruncat.

Întro neagră închisoare
De unde nu mai vede soare
Și de soartea-i răspîndită
Toată lumea-i înlemnită.

Dar' precum dup'o furtună
Earăși vine vreme bună,
Earăși soarele s'arată
Sus pre bolta 'nseninată
Și-a lui raze ear' lucesc
Și pămîntu 'nveselesc.

Iuliu Holder, învățător,
(Ofenbaia).

Spun strămoșii!

Spun strămoșii că odată
Românii școale nu prea aveau,
Și ce 'i care doriau cartea
Învățau pe und' puteau.

Dascăli cu învățătură
Încă erau foarte rari,
Și-aceștia nu pe la sate,
Făr' la orașe mai mari.

Nu din vina lor lipsit-au
Aceștia iubiți creștini,
Așa atunci, chiar ca și astăzi
Fost-au lupi între Români.

Dar' după-ce se convinse
C'asa nu mai e de dus,
Rupt-au valul de 'ntunec
Și privește drept în sus.

Apoi sus pe cer albastru
El cetește două semne:
„Stiința și progresul”,
Devisa lumii moderne.

*Înainte dar', Române pe calea care
ai apucat-o, nu te teme nici de tem-
nițe nici de furci, căci cauza ta e cauză
dreaptă și curată ca lumina soarelui.
Și ori-ce se va întempla :*

Dreptatea trebuie să învingă!

(vb.)

Greșală de tipar. Pe pagina întâiu a numărului acesta coloana din mijloc rândul 24 cetește: „asta-i țeara popoarelor care muncesc în ea și nu a dușmanilor care au pus ochii pe ea“.

Adresele Românilor

din jurul Boroș-Sebișului date înăl-
tatului Împărat cu prilejul venirii
la manevre.

Tipărim aici adresele de credință
cătră Tron și patrie ale Românilor, ca
să vadă toată lumea cu ce iubire au pri-
mit Români pe Împăratul lor. Din iubire
curată au eșit Români în cale, nu 'i-a
pus nime la cale, singur iubirea lor 'i-a
condus.

Fruntașii români din Galșa au în-
aintat Maiestății Sale următoarea adresă
omagială:

Maiestatea Voastră!

*Deși cătrăniți până în adâncul
inimii de persecuțiunile ce le îndurăm
din partea fraților maghiari, sosirea
Măiestății Voastre pe acest ținut, așa
zicând, curat românesc ni-a umplut ini-
mile de bucurie și a făcut să uităm pe
un moment acele suferințe.*

*Istoria ne e martoră, că fidelitatea
cătră Tron și iubirea cătră națiune a
fost întotdeauna însușirea Românilor.*

*Noi, ca credincioși următori ai
strămoșilor noștri, încălzii de aceste
simțăminte, Vă zicem :*

*Bine ați venit, Maiestatea Voastră,
între noi.*

*Fie sceptrul Vostru glorios și
mulți ani fericiți Vă dee Cerul!*

Galșa, 8 Septembrie 1893.

Ai Maiestății Voastre cei mai credincioși supuși :

Ignatie Sârb, preot, Iuliu Groșorean,
învățător, George Petran, George Bendea, G.
Dirlea I. M. George, Dirlea al Florii, Moise
Dirlea, Iosif Vanc, Mitru Răsman, Luca Dir-

lea, Mihai Boar, Iancu Dirlea, Pașcu Dirlea,
Crăciun Dirlea, Tanase Costan, Florian Dir-
lea, Moise Brădean, Ioan Biroaș, Mihai Dră-
goi, George Stanca, Laza Crișan, George Lu-
dae, Todor Ișfan, Todor Pocișor, Pavel Dul-
haz, George Mara, Sava Mic, George Tămaș,
Isaia Dirlea, Ioan Truț, Ioan Pocișer, George
Blaj, Mihai Bulboacă, Mihai Tămaș, Pavel
Mic, Petru Mara, George Crișan, George Pē-
curar, Florea Mara, Ioan Ardelean, Ioan Boar,
Mitru Dirlea, George Mic, Pavel Drăgoi, G.
Stanca, Mihai Drăgoi, Todor Dirlea, Pașcu
Brădean, Mitru Brădean, Petru Drăgălina, G.
Drăgălina, Pavel Crișan, Pavel Crișan al Iovi,
Mitru Aliciu, Todor Marița, Toader Marița,
Petru Toda, Sava Pintean, Petru Boldur, Va-
sile Boldur, George Dirlea, George Dirlea al
lui Mitru, Petru Mihut, Florea Dirlea senior,
Florea Dirlea, Nicolae Dirlea, Petru Dulhaz,
Nicolae Cioban, Dămian Cioban, Sava Cioban,
George Tudor, Stefan Dirlea, Pavel Răsman,
Todor Răsman, Nuțu Răsman, Ioan Luta, G.
Poenar, Ioan Eapa, Pașcu Ișfan, Nicolae Cos-
tan, Ioan Tat, Todor Tat, Ioan Truț, George
Ardelean, Ioan Ișfan, Nicolae Covasintan, T.
Ciolan.

*

Maiestatea Voastră!

*Locuitorii români ai istoriceii co-
mune Șiria (Világos), credincioși Tro-
nului Măiestății Voastre și cu alipire
cătră națiunea lor, cu iubire Vă strigă :
Bine ați venit, Maiestatea Voastră, între
noi. Fie sceptrul Maiestății Voastre
glorios și mulți ani Vă dee Cerul!*

Șiria (Világos), 8 Septembrie 1893.

Ai Maiestății Voastre supuși :

George Popovici, protopresbiter gr.-or.,
Traian Secula, preot gr.-or., Vasile Bistran,
preot gr.-cat., Alexiu Doboș, Ioan Bogdan,
învățător, Teodor Apătean, inv. substitut,
Petru Binchici, Avram Avrămuț, Teodor Ci-
oban, Maxim Binchici, Dimitrie Suci, Iuta
Iivan, Petru Păulișan, Ioan Bucălan, Nicolau
Binchici, Petru Binchici, Petru Binchici, Teo-
dor Crăciunaș, Ioan Binchici, George Binchici,
Dimitrie Crișan, Pavel Binchici, Pavel Gorovei
Stoica, Savu Trimbiță, Mitru Iovița, Mitru
Crișan, Savu Vesesc, Teodor Vesesc, Teodor
Groșan, Ghiula Vesesc, Florița Avrămuț, Pe-
tru Cristea, Savu Ardelean, Persida Tălian,
Ioan Stoian, George Hanga, Stefan Stănuț,
Elena Hanga, George Antoniu Todorescu, Va-

sile Dirlea, Mihai Grec, Floarea Benea, Con-
stantin Ciocărlău, Petru Maier, Ioan Anta,
Teodor Anta, Petru Martiș, Ioan Jivan, George
Crăciunaș, Ioța Ivan, George Borlea, Petru
Bodea, George Vesesc, Ana Groșan, Saveta
Groșan, Petru Hereț, Teodor Barburovici, Mi-
hailu Zomoniță, Petru Vesesc, Gavrilă Gurban,
Petru Cristea, Iovan Groșan, Savu Groșan,
Sara Doboș, Marta Groșan, Persida Avrămuț,
Ioța Benea, Mihailu Crișan, Ioan Binchici,
Nicolae Gărdurani, Savu Oanea, Paraschiva
S. Dronca, Maria Oanea, P. Dulhaz, Sofia Dul-
haz, N. Grec, George Ciurdani, Măriuța Grec,
Petru Benca, Nicolae Ciurdari, Nicolae Ar-
delean, Dimitrie Scrob, Petru Onica, George
Ponța, Petru Suci, Simion Vidac, Nicolau Pe-
trovici, Sida Petrovici, Ioan Grec, George
Grec, Petru Grec, Mihai Grec, Marie Raț,
Nicolae Dima, Elena Mihailovici, George De-
beleac, Savu Șevici, Teodor Cojan, Lazar
Suci, Pavel Vanc, Mihai Voscinari, Iova Șe-
vici, Gavra Borlea, Maxim Nuțoșoara, Nicolae
Ciurdari, George Ciurdari, George Debeleac,
Ioța Cojan, Simion Debeleac, Dimitrie Borlea,
Sidonia Șevici, P. Șevici, G. Șevici, Av. Peșcan,
Dimitriu Apătean, Drăghina Bodrojan, Șofron
Văgăleu, Petru Voscinari, Avram Crucean,
Maxim Crucean, Persida Grec, Catița Benea,
Maria Veșesc, Igna Sârb, Florița Sârb, George
Martiș, Gavril Martiș, Teodor Petculescu,
Lena Popa, Lena Petculescu, Petru Mistor,
Catița Mistor, Teodor Mistor, Constantin Ponta,
Stefan Ponta, Miron Ponta, Sida Ponta, Savu
Petculescu, George Gurban, Ioan Hereț, Teo-
dor Hereț, George Hereț, George Dulhaz,
Ioan Stoian, Lena Stoian, George Cristea,
Savu Ardelean, Pavel Lopoș, Nicolae Laza,
Măriuța Laza, Ioan Dulhaz, Pavel Bodea, Di-
mitrie Trimbiță, Teodor Sodoni, Ioan Grec,
Petru Hereț, Tanase Hereț, Dimitrie Ilica,
Nicolae Popa, Ioan Bodea, Floarea Huș, Petru
Trimbiță, Teodor Cristea Lăzărescu, Stefan
Grec, Stefan Sărândan, Teodor Grec, George
Mihălesc, Teodor Mihălesc, Stefan Petrovici,
Ioan Bălc, Stefan Zomoniță, Petru Miloș, Teo-
dor Miloș, Dimitrie Doboș, Petru Doboș, Petru
Buda, Dimitrie Buda, Ioan Gălșan, Petru
Vanc, Mitru Secuia, Sigismund Secuia, Petru
Ludaie, Ioan Micoloj, Gligor Dobos, Nicolae
Lucaci, Teodor Zăhan, Ioan Amar, Petru Amar,
Teodor Văgăleu, Nicolae Văgăleu, Mitru Lă-
rescu, George Zamfira, Ioan Zomoniță, Ioan
Herlău, Nicolae Crăciunași, Mihailu Criznic,
Teodor Cornea, Floarea Debeleac, Teodor Do-
boș, Savu Lăzărescu, Pavel Văgăleu, Simeon

Și acestea două semne
Într'atât 'i-a fermecat.
Încât uita tot năcazul
Și de lucru s'apucat.

La lucru cei din orașe
Ca și noi cei dela sat,
Am muncit din zi în noapte,
Până școale-am ridicat.

Școale frumoase după planul
Trimis dela minister,
Și dascăl cu 'nvățătură,
După-cum legile cer.

Dar' ăst secol de urgie
Cu domnia ungurească,
Cearcă tot căi neiertate
Școalele se le rapească.

Sus, Români acum cu toții,
Timpul cere să luptăm,
Ca școalele cu dulcea limbă
La dușmani să nu le dăm.

Ear' de arma când s'a cere
Alta se nu ne luăm;
Decât trăsnițul puternic
Și cu-acesta să-i culcăm.

Ulp. Tr. Șandru,
dascăl român.

POESII POPORALE.

Mă uit-ai din deal în luncă
Să ved' mândra und' se culcă,
Să mă duc să-i fac o umbră
Să n'o ardă soarele
Că-i albă ca doamnele.

Foaie verde usturoi
De 'ți-e dor, Neico, de noi,
Fă-te negustor de boi
Și vino 'n gazdă la noi,
C'are taica șese boi,
Și din șese vinde doi,
Doi fi vinde, doi oprește
Doi 'mi-'i dă mie de zestre,
Până boii veți tocmi
Amândoi ne-om logodi.

Murș, Murș apă lină
Cin' bea din tini se 'nstrăină,
Că eu numai te-am gustat
Și tare m'ai înstrăinat,
Am beut numai odată,
Am lăsat mamă și tată,
Am beut de două-ori,
Am lăsat frați și surori.

Cucule pasere blândă
Du-te pe dealuri și cântă,
Pe cine-'i avè mânie
Blastemă-'l străin să fie,
Că străinul e tot străin,
De 'i-ai face apa vin
Tot nu-'i faci voea deplin,
De 'i-ai face apa bere
Tot nu-'i mai faci pe plăcere.

Câte rele-'s pe pământ
Toate m'au mâncat pe rînd,
Câte-'s rele și nu-'s bune
Toate m'au bătut în lume,
De m'ar fi bătut odată
De-atuncia mar' fi gătat

Pumnuți, Ioan Cherechian, Șofron Zamfira, Arsa Boari, George Grada, Ioan Grada, Ioan Petica, George Debeleac, Mitru Debeleac, Nicolae Debeleac, Simeon Popa, Stefan Ardelean, Pavel Zamfira, Ioan Betea, Petru Doboș, George Crăciunaș, Petru Gorcea, Stefan Amar, Stefan Cădari, Pavel Sărindan, Teodor Gărdurari, Savu Dronca, Mitru Benea, Ioan Voscinari, Nicolae Busanda, Sima Muntean, Petru Faur, Nicolae Doboș și George Heci, economi, toți locuitori din Șiria.

*

Cu prilejul sosirii **Maiestății Sale** în comitatul Aradului, locuitorii comunei românești Curtici 'I-au trimis următoarea adresă omagială:

Maiestatea Voastră!

*Fidelitatea către Tron și iubirea
către națiune au fost întotdeauna în-
sușirea Românilor.*

*Încălziți de aceste simțăminte Vă
zicem:*

*Bine ați venit, Maiestatea Voastră,
între noi.*

*Fie sceptral Vostru glorios și
mulți ani fericiți să Vă dea cerul!*

Curtici, 6 Septembrie 1893.

Teodor Pinter, paroch român gr.-or.; Grigorie Mladin, paroch rom. gr.-or.; Florian Cioară, învăț.; George Rădnean, proprietar; Corneliu Mladin, comerciant; Mihaiu Morariu, Nicolau Mladin, propr.; Petru Mladin, Nicolae Mladin, bărdăș; George Mladin, Teodor Bătăneanț, Stefan Mladin, Nicolae Ursu, Ioan Mariș, Vasile Miron, inv. gr.-or. rom.; Ioan Bulboacă, propr.; Iustin Miron, George Ursu, Maxim Suci, Teodor Gherman, Ilie Mariș, Ilie Bulboacă, Petru Bulboacă al Ghichii, Petru Bulboacă, Ilie Morariu, Petru Clepe, Ioan Ciutean, Florea Clepe, Antoniu Ciupuligă, George Mariș, Onuț Ursu, Toader Bulboacă, Ilie Don, Gavrilă Moldovan, George Don, Onuț Vlaș, Stefan Don, George Don, Pavel Don, Gligor Vițelariu, Stefan Ursu, Onuț Moț, Pavel Don, Mitru Ardelean, Ilie Moț, Florea Socaci, Ioan Tăucean, Petru Zaharie, Vasile Tăucean, Mitru Socaci, Ioan Mocuța, Iosif Don, Onuț Vinersariu, Gligor Don, Florea Brădean, Petru Șicloan, Ilie Ursu, Ioan Bulboacă, George Muntean, Traian Șicloan, Ilie Don, Mitru Șicloan, Ilie Șicloan, Ioan Ciupuligă, Ioan Șicloan, Mitru Ciupuligă, Mitru Ursu, George Zaharie, Stefan Ciupuligă, Florea Bojan, Florea Moț, Alexiu Mladin, Gavriil Iulean, Ignat

Don, Onuț Hărdelău, Toader Păucean, Toader Ciupuligă, Alexie Ardelean, Florea Mariș, Teodor Moț, Mitru Moț, George Iulean, Ioan Haiduc, Iosif Haiduc, Sever Haiduc, Vasile Haiduc, George Haiduc, Vasile Morariu, Ioan Ursu, Iosif Don al lui Jivan, Stefan Bulboacă, Petru Dărăbuș, Mitru Muntean, Nicolae Morodan, Ignat Andea, Petru Ciutean, Petru Mocuța, Pavel Truța, George Clepe, Iosif Mihiu, Alexie Ban, Nicolae Ispravnic, Moise Taședan, George Larian, Nicolae Ciupuligă, Alexie Balint, Petru Șicloan, Moise Șicloan, Gligor Balint, Ioan Ardelean, Pavel Danțoș, Maxim Șicloan, Pavel Funău, Alexie Popovici.

*

Fruntașii români din E.-Simand au înaintat **Maiestății Sale** următoarea adresă de omagiu:

Maiestatea Voastră!

*Iubirea de națiune și credința către
Tron sunt două însușiri despre care noi
Românii am dat dovezi.*

*Profităm de fericita ocazie, când
Maiestatea Voastră sântefi în mijlocul
nostru, a Vă aduce omagiile noastre de
supunere întocmai atât de sincere, pe
cât de tare ne e alipirea către dulcea
noastră limbă românească, să trăiți,
Maiestatea Voastră, mulți fericiți ani!*

E.-Simand, 7 Septembrie 1893.

Supuși credincioși:

Augustin Belles, paroch ort. rom., Petru Grozda, preot și proprietar, Maximilian Leucuța, preot, Pavel Stana, învățător, Ioan Velenti, învățător, Ioan Moți, Petru Popa, Tatar Pașe, Ioan Telecan, Florea Merce, Todor Marnoilla, Mitru Merce, Petru Faur, George Suci, Ilie Velentir, Ispas Mitru, Petru Chiși, Ioan Parjol, Mitru Pucea, Ioan Capra, Ioan Mielăuși, Ioan Borz, Hotaran Nicoara, Mitru Șandor, Petru Șimon, Stefan Suci, Vicentiu Hotaran, Ispas Crăciun, Floarea Crișan, Dimitrie Capra, Floarea Ciobătă, Andrei Baba, Vasile Balta, Mitru Mornoilla, George Șimon, Ilie Anghel, Dema Floarea, Petru Balles, Petru Monac, Ioan Ungurean, Floarea Herede, Ilie Varșandan, Toma Merce, George Belles, Todor Suci, Ioan Borza, Petru Sinsiana, Vasile Angel, Petru Angel, Floarea Angel, Iosif Mornailla, Ioan Balta, Petru Ivan, Ioan Merce, Todor Gervasie, George Mornailla, Ioan Mate, Petru Mornailla, Nicolau Mornailla.

Procesul de presă al „Tribunei“.

Deabia au gătat Ungurii prigonirile cu Replica, dacă le-ar fi gătat și nu se vor începe ear' din nou, dar' eată-ne în grabă cu alt proces grozav, acum contra „Tribunei“. Astă-iarnă a tipărit „Tribuna“ un articol trimis de un prietin din Bănat, care tânguește soartea tristă a poporului nostru.

Eată articolul:

Repriviri politice.

(Din Bănat).

Istoria trecutului nostru, dacă o urmărim cu atențiune, ne arată destul de evident toate mișcările poporului român. Din ea vedem perpetua încercarea de a se scăpa din lanțurile infernale ale stăpânii maghiare încă dela începutul veacului al XVIII-lea.

Ea ne arată cum au fost Românii hui-duiți de stăpânirea maghiară, ingenunchiați, subjugati și în sfârșit aruncați în o deplină robie față cu națiunile privilegiate ale Ardealului. Din istorie vedem cum națiunea română este prigonită nu numai politicește, ci bisericește, fiind constrinsă și silită cu forța brutală să se lapede nu numai de limba și națiunea română, ci și de credința sa străbună. Vedem mai departe — tocmai ca și azi — pe conducătorii și apărătorii nostri români urgisiți și pedepsiți în chipul cel mai grav, maltratați și în modul cel mai dejositor batjocoriți și în temniți aruncați.

Tot astfel de vieață avem și acum.

Stări nenaturale însă, numai legi nenaturale pot crea și susține.

În zadar cercaseră Românii din Transilvania în toate modurile de a scăpa de soartea lor neomenească în care îi ținea stăpânirea maghiară, nu isbutiră. În diferite timpuri întreprinseră repețite revoluții, ca să scape de sub jugul tirăniei.

Grele timpuri am trăit și grele timpuri trăim acum.

Cât de asupritor a fost Ungurul în timpurile vechi, tot așa e și azi, când se laudă de civilisator al Orientului. Diferența între atunci și acum e, că în timpurile vechi maltratau pe Români nobilii unguri ca singuratici privilegiați, ear' acum guvernul prin legi privilegiate.

Cată lumii pentru mine
Ardo focul până mâne,
Cată lumii pe-a mea seamă
Ardo focul până 'n seară.

Frunză verde cu trei foi
Când treci, bade, pe la noi
Nu te uita oblu 'n curte
Că eu am dușmane multe,
Ci te uită peste sat
Că-or gândi că ne-am lăsat,
Și te uită la pământ
Că-or gândi că ne-am urit.

Frunză verde aluniță
Ce mi mie de-o mândruță
Ca la codru de-o frunzuță,
Frunza dacă 'ngălbinește
Pică jos se putrezește
Alta în loc 'ndată crește.

Desfă, mândră, ce-ai făcut,
Și mă lasă să mă duc,
Ca 'ți-oi da un zlot bătut,
Că m'ai fermecat de moarte
N'ai avea de bine parte,
N'am făcut eu să desfăc,
Am făcut că 'mi-ai fost drag,

Eu din urmă 'ți-am luat
În groapă o-am îngropat,
În grădină la fântână
Să te 'ntorci la săptămână,
Într'o gură de părău
Ca să mori de dorul meu.

Când luna din nor eșia
Mă dusei la mândra mea,
Legai murgul de fereastă
Dădui bună seara 'n casă,
Ea-'mi puse cina pe masă
Eu cinai și mai rămase,
Ea început a mă muștra
C'am cinat și la alta,
Eu mă juram și nu prea
Că știam că-i cam așa.
Florile de pe pământ
Toate-'mi țineau jurământ,
Numai floarea soarelui
Ședea 'n poarta raiului,
Se ruga lui D-zeu
Pentru jurământul meu.

Culese de *Ulp. Tr. Șandru.*

Despre leneș.

Lenea e cocoană mare,
Care n'are de mâncare.

Toți copacii înfrunzesc,
Dar' mulți din ei nu rodesc.

Plopul e destul de mare,
Dar' pe dînsul poame n'are.

Pe nevoiașul și leneșul,
Cu o funie să-'i legi
Și pe-amândoi să-'i îneci.

Parcă-'i e gura 'ncleștată
Și de lene e luată.

De lene ochii-'și închide
Și buzele își deschide.

E lene să și vorbească,
Dar' încă să mai muncească.

După-cum a fost sădit
Astfel a și răsărit.

Și oare poate fi mirare, dacă se revoaltă simțul în astfel de împrejurări păcătoase și cere dreptate și sanarea răului? Oare ne putem noi mira de legala revoluție și dreaptă din anul 1784? Nu! Ne putem mira numai de blândeța și îndelungă răbdarea mult cercatului nostru popor român, când își vede dărâmate casele sale proprii de vandalii unguri, și nu-și pierde răbdarea. Își vede bătăuți părinții, frații, rudeniile și apărătorii sei și nu se revoltă, nu face fărâdelegi.

Eată ce zice Xenopol în Istoria română din Dacia-Traiană:

„Cu mult mai grele, înmulțite și nesuferite erau asupririle cărora erau expuși țeranii din partea domnilor teritoriali (Unguri). Acestia aveau întâiu asupra țeranilor jurisdicția supremă, atât pentru a-i scoate de pe moșii, cât și pentru a-i bate, închide, și chiar pedepsi cu moarte. Stăpânul fiind și judecător al țeraului, acesta era oprit a reclama în contra lui. Robia economică întrecea în că pe cea juridică. Iobagiul trebuia să muncească dela 4—6 zile pe săptămână stăpânului seu, chiar și în zilele de sărbătoare ortodoxă. . . . Dacă se înmulțea familia iobagiului, toți băieții care puteau munci erau luați de-avalma cu tatăl la lucrul boierului (Ungur), adese-ori erau ținuți într-una în locuri depărtate câte 3—4 săptămâni, așa că nu mai puteau grijii nimic în propria lor gospodărie. Femeile și fetele iobagiului erau întrebuintate la curte la tors sau la țesut, sau chiar și la slujbe de rînd”.

„După-ce aproape tot timpul săteanului era răpit de nobili, el mai era supus și la o sumă de dăjzii către stăpân. Îi dădea în bani pe an câte 2 florini 33 de cruceri, un stângin de lemne și o cofă de unt; unii din iobagi erau îndatorați a cumpăra vin de al boierului pentru 25 de florini și a-l plăti numai decât, fie bun sau rău. La nașterea unui prunc boieresc, fiecare iobagiu era dator a duce poclon câte o găină; la Paști două coaste afumate de porc sau o găină; la Sf. George un miel gras etc. etc. Iobagii erau datori să cumpere carnea dela vitele căzute ale boierului, preoții erau datori să ierneze câinii lui de vânat; la podurile domnului să plătească vamă chiar și când umblau prin trebile lui; nu puteau să-și macine făina nici chiar acasă, ci numai la moara stăpânului, plătindu-și o taxă de măsură etc. etc. Femeile iobagilor pe lângă că cultivau cânepa și inul stăpânului, până-ce-l prefăceau în pânză, mai erau

datoare a-și duce la timpul convenit găștele în curtea boierului ca să le smulgă acolo și să rămână boierului penele și puful, și câte de aceste impuneri, care ar fi ridicole, dacă nu s'ar fi prefăcut în lacrimi de sânge pentru nenorocitul țeran”.

Astfel de vieață ne arată istoria, că ni-au croit Ungurii în timpurile vechi, astfel de vieață ne dau și acum prin asupririle lor. Ba ce vedem mai mult, că nici scumpulii noștri preoți nu erau scutiți de maltratare, batjocurile și bătăile nobililor unguri. Preoții noștri tocmai așa erau și ei „bătuți ca și simplii iobagi”. Azi tocmai asemenea ti vedem insultați, calumniați și închiși în temniță, pentru-că apără scumpa noastră națiune.

Felul acesta de împrejurări și altele asemenea, precum și uciderea prin ștreang, roată și țeapă a sërmanilor Români, provoacă revoluția din munții Abrudului din memorabilul an 1784.

Faptele acestea sînt încă și azi vii în mintea întreg poporului român, la care adăugându-se și ceste prezente, e mirare, că astăzi după atâtea asupririi, batjocuri și maltratare, poporul nostru încă nu și-a pierdut răbdarea. Azi a ajuns să și-și ierze însuși fiul dela brațele mamei și să și-și ducă în infernală „kisedovoda” spre a-l maghiarisa, a-i răpi limba și simțul seu național.

Azi apăsarea ungurească este unită cu apriga vîenare a tuturor drepturilor națiunii române și cu totala desnaționalizare și asimilare maghiară.

Că ajunge-și-vor scopul Ungurii, aceasta depinde de prezent dela conducătorii poporului nostru în ale căror mâni a pus poporul frînele conducerii sale. Dacă vor fi slabi de ânger — după-cum zice poporul nostru — atunci cauza română va fi pierdută. De aceea se și tem sërmanii noștri țerani, ca nu cumva și acum să fie vîenduți guvernului unguresc de „moderații” români, care poate că nu țin atîta cont de popor și care poate-că pentru interesul lor personal și individual de a-și câștiga sau a-și menține pozițiile înalte s'ar face trădători — ce nu presupunem despre nici un Român, — ai neamului nostru, ca cei 7 țerani români, care pentru premiul de 300 galbini, ademeniți fiind, au tradat pe Horia, Cloșca și Crișan; care ar renunța de dragul guvernului la autonomia Ardealului și la punctele stabilite în programul dela 1881.

Să pactăm cu Ungurii, fără să ni-se recunoască toate drepturile noastre de civi români ai Ungariei, nu se poate. Ei au început toată haita în contra noastră, maltratându-ne, bătându-ne, spărgându-ne casele noastre proprii, fără să fi fost provocați din partea noastră, și totuși noi să capitulăm înaintea lor cu dreptul în mîna, nu se poate. Nu cerem ce nu ne compete. Cerem numai fosta autonomie a Ardealului, limba noastră în administrație și școală și deplina îndreptățire, ca civi ai Ungariei. Voesc să ne dea aceste drepturi, atunci vom fi cei mai aprigi luptători pentru Ungaria contra ori-ce fel de inamic. Nu ne dau, să nu fim noi atunci vina, dacă poporul român va eși din toleranță și răbdare. Atunci trebuie să știe, că ei sînt provocătorii, ei sînt trădătorii și turburătorii păcii.

Noi pentru drepturile noastre naționale avem să luptăm pe calea legii până la ultimul moment și nu vom ceda, nici cât e negru sub unghie din drepturile noastre, ca Români cetățeni ai Ungariei.

Conducătorii noștri români, fie ei „moderați”, „ultraști” sau cei mai mari „Daco-Români”, numai așa pot conta și de acum încolo la poporul nostru român, dacă drepturile statorite în programul anului 1881 le vor sprijini și apără tot cu aceeași energie și virtute străbună, cu care au apărut până acum, și dacă și ei fac așa precum a scris un magnat ungur [*egy főrendi háztag*] în „Budapesti Hirlap”, ca guvernul să nu pacteze nici cu Români, nici cu celelalte naționalități, ci să arete toată greutatea puterii față cu ele, căci trebuie să cedeze și să recunoască că Ungurii sînt domni atotputernici, să le răspundă și conducătorii noștri lor, că sau recunosc legile făcute de ei înșiși, și atunci trebuie să ne recunoască drepturile noastre, sau nu le recunosc, și atunci vom ști și noi ce avem de făcut, ca să-și constrîngem pe cale legală la recunoașterea drepturilor noastre naționale.

Pentru acest articol au fost trași în judecată domnul *Andrei Balteș*, ca redactor responsabil, domni: *Septimiu Albini*, *Ioan Russu Șirianul*, *Eugen Brote* și *Alexandru Dordea*, ca redactori scriitori la „*Tribuna*”. Toți domni aceștia au fost Marți în 31 August v. (12 Septembrie nou) la Cluj, afară de dl *Eugen Brote*, care zace bolnav la *Zürich*. Când

Umblă drumurile 'n rînd,
Podinile numărînd.

Toți pretutindenea sapă
El duce câinii la apă.

Par'că pentru-o vorbă vie,
Gura ar cere rachie.

Rumegă vorba
Ca oaia iarba.

Leneșul fuge de danț,
Ca și cănele de lanț.

De lene și de urît
Tocmai sub pat s'a vîrît.

Așteaptă îmbucătură
Să-și dea mura în gură.

Mai bine ar tot mânca,
Decât ceva ar lucra.

Joacă danț pe mămăligă
Și-și ajunge cât câștigă.

Când în cele de pe urmă

La o pomană îndesuit

Béutul sătul a murit.

Au mâncat, până încât

'I-a venit până la gît.

Are gură 'mpedecată,

Dar' taina o spune 'ndată.

De ai sfat la vre-o treabă,

Mergi la leneșul și 'ntreabă.

Altora dă povață,

Dar' pe sine nu se 'nvață.

Mama zise vine nenea

Ca să-și mi mai scuture lenea.

Astfel de lucru 'l-aș face îndată,

Dar' n'are cine să mă bată.

Culesc de *Savu Bacis*, econom în Șiria.

Egoismul la Sași.

Egoismul la săsime

Nu-și de-acum ci din vechime,

Se spune c'odinioară

Săsimea din Feldioară

Pe un biet Sas 'l-a judecat

Ca să moară spînzurat.

Ce să facă-acum săsimea

Ca să nu-și ridă lumea,

Căci atunci în Feldioară

Nu era spînzurătoare,

Să-și facă ei spînzurătoare

Spesau prea multe parale,

Sășii din Brașov pe-atunci

Numai ei mai aveau furci,

Deci ei merg ca să 'mprumute

Furcile pe cinci minute,

Ca să spînzure pe Sas

Să se scape de năcaz,

Dar' ce gîndiți ei le-au primit,

Nici vorbă, 'i-a huiduit,

Brașovenii Sași de frunte

Nici n'a voit să-și asculte,

au plecat cu trenul la Cluj, știam cu toții că ce are să fie, că vor fi pedepsiți cu toții, dar' știm și treaba aceea, *că ciasul în care se cetește la Cluj judecata, nu este cias bun pentru Unguri.*

Eată telegramele „Tribunei“ despre decursul procesului:

Cluj, 12 Septembrie n. Pertractarea s'a început la 10 oare. Szász Béla cetește lista juraților. Avocatul lui Albin, Vanovici, protestează contra întregirii listei, căci s'au introdus și absenți.

Presidentul nu dă loc protestului. Albin nu excepționează jurații, fiind toți interesați la fel. Procurorul răspunde că aici judecă cetățeni maghiari asupra altor cetățeni maghiari. Publicul strigă „Éljen“. Procurorul provoacă la ordine.

Se sortează apoi jurații.

Ordinari: Dr. Farkas Gyula, Dr. Szabó Gyula, Csiszár Gyula, Tokos Zsigmond, Hegyessy Vilmos, Székely Miklos, Dunki Ferencz, Gabányi Endre, Mesko Miklós, Dunky Béla, Hankó V. Károly, Mutskány Pál.

Suplenți: Gyulai Árpád și Dr. Ferenczy Zoltán.

După aceea s'a constituit tribunalul în chipul următor: President Szász Béla. Juzi: Becsek Lajos și Reinbold Arthur. Notar: Dr. Balázs Elemér. Procuror: Dr. Lázár Aurel. Interpretor: Dr. Lehman Robert.

S'au cetit apoi naționalele obicnuite.

Apoi se cetește actul de acuză și articolul incriminat „Repriviri politice“ în traducere maghiară.

Russu-Șirianul protestează contra corectității traducerii.

Procurorul scoate toți acuzații din sală, și conduce apoi unul câte unul în sală și îi ascultă singuratic. În întrebări a pus procurorul pond pe împrejurarea întrucât ia Brote parte la redactarea foii. Toți au răspuns că Brote e numai proprietar, responsabilitatea a luat-o Balteș asupra sa.

Ci li-au zis, dragă sășime,
Noi nu dăm furci chiar la nime,
Furcile sânt pentru noi,
De vreați facev-ți și voi,
Că noi nu le 'mprumutăm,
Trebue să le păstrăm,
Avem copii și-avem nepoți,
Ba muieri și strănepoți,
Le grijim deci pentru ei
Să-i spânzurăm de-or fi mișei,
Prin astea s'a dovedit
Egoismul învechit,
Ba 'n archiv la Feldioară
Cred că este și scrisoare

Avrig, 20 August 1893.

„Unul din Avrig“.

Ungurii din Ujfalu.

Ungurii din Ujfaléu
Au renume foarte réu,
Despre ei atât se spune
Că sânt prostuți de minune,

Cluj, 13 Septembrie n. (Telegramă particulară a „Tribunei“.) În procesul de presă al „Tribunei“ pledoariile au început la oarele 2½. Procurorul Lázár 'și-a susținut acuză timp de 20 minute. Pe Balteș 'l-a acuzat ca responsabil pentru redacție, ear' contra domnilor S. Albin, I. Russu Șirianul și Al. Dordea, cere pedeapsă pentru-că fac parte din redacția foii în care s'a tipărit articolul incriminat, a cerut verdict afirmativ basându-se pe articolul 172, alineatul b).

Dl Dr. Miloș Stefanovici într'un discurs elocuent ascultat chiar și de Unguri cu plăcere a arătat cât de neîntemeiată este acuzarea, cum nu este nici un sustrat legal de a cere pedepsirea dlor S. Albin, Russu Șirianul și Dordea, care nici n'au scris articolul incriminat, nici au contribuit la publicarea lui. Românilor a plăcut mult cu desăvârșire acea parte a discursului, ear' pe Unguri 'i-a supărat tare când dl Stefanovici a citat din scrierile lui Mocsáry, care a arătat unde-i va duce pe Unguri șovinismul. A terminat cerând achitarea nu numai a dlor Albin, Russu Șirianul și Dordea, ci și a dlui Balteș, căci nu este vorba de nici o călcare a legii.

Dl Dr. I. Vanovici, apărător al dlui Albin, insistă mai ales asupra chipului cum Ungurii calcă legea de naționalități. A citat din scrierea lui Grünwald, care pe naționalități le-a batjocorit în chip murdar. Conclude că articolul incriminat nu este punibil, deci dl Albin vinovat nu este nici chiar dacă dînsul ar fi scris articolul.

Dl Septimiu Albin rostește apoi cu strînsă logică și elocvență un discurs politic, în care își precizează poziția de luptător național. Vede o prigonire politică în faptul că a fost dat în judecată. Nu se apără, căci în împrejurările de față pentru ziaristiții români este aproape imposibilă apărarea: sânt aduși în fața unor oameni, care judecă în propria lor cauză. Atingînd cestia incriminării, nu înțelege cum s'a putut extinde și asupra lui. Dar' dacă dl procuror vrea cu ori-ce preț să-l întemnițeze, să poftască la Sibiu, și-i va pune la dispoziție sute de

articoli politici scriși de el însuși. De-cînd însă dela sine onoarea de a sta pentru un articol de altul scris și a cărui responsabilitate este cine să o iee.

Dl I. Russu Șirianul într'un discurs cald ce a ținut două oare a zdrobit pe rînd toate afirmările neîntemeiate ale procurorului. Cu citațiuni de ale foilor ungurești a arătat perversa insinuare și pécătoasa agitare a foilor ungurești. Făcînd o paralelă între Români și Unguri, demonstrează cum acești din urmă sînt luați de un curent bolnav ear' Românii luptă pentru drepturi cuprinse chiar în legile Terri-Ungurești.

Se ocupă apoi cu toate pasagele articolului incriminat reducînd la adevărata valoare acuzarea slabă a procurorului. A fost tare, cu deosebire combătînd aserțiunile istorice greșite ale procurorului, care vorbește despre istoria Românilor, fără a cunoaște trecutul acestui popor. A asigurat pe procuror și Curte, că greșeala s'ar comite, dacă prin întemnițările dese cred că vor rezolva cestia română. Trebue a se înlătura causele, pentru-ca să dispară agitățile.

Dl Dr. Stefan Pop, prin atitudinea sa elegantă, printr'o dicțiune clară și argumentare puternică a ridicat la un nivel juridic atât de înalt desbaterea acestui proces, că înșiși Ungurii s'au rostît în chipul cel mai elogios despre domnia-sa.

Dl Dr. St. Pop a făcut, în această materie, un debut, care este un adevărat eveniment în luptele noastre politice.

După replica procurorului și duplica dlor Stefanovici, Albin, Vanovici și Pop, presidentul resumează desbaterile petrecute. Pune întrebările, 12 la număr.

*

Jurații dau verdict afirmativ, cu unanimitatea voturilor.

Acuzații sînt declarați toți vinovați.

Apărătorii cer presidentului să suspende continuarea desbaterii și să transpună actele altei curți cu jurați, deoarece jurații au comis o fundamentală greșeală și abateri dela lege făcînd o confuzie enormă în ceea-ce privește răspunsurile date.

Chiar acum se povestește
Ceva de se duce veste.
Ei anume-au ridicat
Un locaș sfânt de 'nchinat,
Ba și popă 'și-au ales
Pe unul ras și 'n cap cu fes,
Toate-ar fi cum ar mai fi
Dacă ceva n'ar lipsi,
În un locaș așa frumos
Ar trebui și-un Cristos,
Ei s'adună să-și aleagă
Doi cari în Pesta să meargă
Și să cumpere-un Cristos,
Un Cristos colea frumos,
Cei aleși plecară 'ndată
Cătră Pesta depărtată,
Dar' pe drum le vine 'n minte
Ujfălenii tot n'au minte,
Ujfălenii nu ni-au spus,
Atunci până nu ne-am dus,
Cum să fie-al lor Cristos,
Numai mare și frumos,
Ei ni-au dat numai parale
S'aducem un Cristos mare,

Acum în sat nu se știe
Că mort sau viu are să vie,
Hai, Șandor, mergem acasă
Să ne dee vorbă-aleasă
Pișta nu vorbi pustiu.
Noi să luăm un Cristos viu,
Și de-a vrea ei unul mort
Îl ucidem noi în cort,
Ce-au mai făcut nu știu zeu,
Știu c'au fost din Ujfaléu.

Avrig, 21 August 1893

„Unul din Avrig“.

Cărți noue.

Librăria Ciurcu din Brașov a scos o carte, numită „Elemente din biblie și din istoria bisericească“ pentru școalele populare române, de Iosif Aron, învățător.

Prețul cărții e 30 cr.

Tribunalul se retrage pentru a delibera.

La ora 1^{1/2}, după o deliberare de trei sferturi de oră, presidentul și juzii apar în sală.

Presidentul vestește, în numele M. S. Monarchului, sentența după-cum urmează:

Septimiu Albin e condamnat la 3 luni închisoare de stat și 100 fl. amendă.

Ioan Russu Șirianul e condamnat la 2 luni închisoare de stat și 50 fl. amendă.

Andrei Balteș e condamnat la 1 lună închisoare de stat și 30 fl. amendă.

Alexandru Dordea la 14 zile închisoare de stat și 20 fl. amendă.

Cererea apărării de a se transpune actele desbaterii pentru o pertractare nouă la o altă curte cu jurați, se respinge.

Codamnații înștiințează cerere de nulitate.

„Să trăească“ puternice umplu sala. Publicul român felicită călduros pe acușați și apărători pentru excelențele lor discursuri și întreaga atitudine bărbătească.

Ajută-te singur și nu cerși ajutor.

Încătr-o te întorci — vai! unde te duci — vai! Vai și earăși vai se aude din gura poporului. Da, e vai, pentru-că vremurile sânt de așa, că trebuie să zicem vai!

Dările sânt peste măsură mari și apoi și mai mari sânt jefuirile de tot felul. Unde te duci, ban; nimic fără de ban, chiar și acolo, unde ar fi silit a se face fără ban, nu 'ți-se face. O povară pe spatelul poporului, care n'o mai poate suporta.

Acum aceasta e așa; e adevărat ca lumina soarelui. Rămâne numai întrebarea, ce e de lucrat, ce e de făcut și cine s'e-l scoată de sub greutatea aceasta?

Greutățile sânt de multe feluri: sânt greutăți care le poate delătura unul, doi, ori trei oameni, sânt însă unele greutăți, care s'e se poată delătura, trebuie să lucreze toți ca unul, căci altcum nu se poate face nimic; în altă formă lucrat, e lucru zadarnic.

Greutățile de care suferă poporul sânt de acelea, la care cu toții dimpreună trebuie să lucreze spre delăturarea lor, sânt greutăți, care numai el prin el, poporul singur le poate delătura.

Chiar un om singur dacă nu-'și conduce el singur treburile lui în deplinire apoi poate să tot aștepte după ajutorul altuia. A aștepta după ajutorul altuia, înseamnă a te duce singur cu capul la perire. El singur trebuie să trudească ca să se scoată din noroiul, în care a ajuns. Așa apoi e cu un om și tot așa e și cu un neam ori popor. Căci vai de acel om ori popor, care ar căuta și ar aștepta, ca altul s'e-l scoată din prăpastie; din năcazul în care se află. El prin el, om ori popor are să caute toate mijloacele de scăpare. Și ceea-ce va face el singur va fi cu isbândă, pentru-că tot ce face, face dela inimă.

Ei bine, dar' ce să facă și cum să facă?

Foarte ușor. Școale ni-a dat Dumnezeu bunul destule, și dacă avem cât de puțină voință, mult putem învăța, câștigându-ne lumina, căci lumina e, care împrăștie întunerecul și rupe lanțurile terorismului, nedreptăților, care toate se ved la lumină.

După legea țerii, poporul singur are să conducă treburile țerii. Da, el singur, pentru-

că poporul alege deputații, care fac legile, nu însă în numele lor, ci în numele acelora, care 'i-au ales, ori numai spre binele lor și spre paguba alegătorilor.

Aici este cheia, la care ar trebui poporul să fie cu cea mai mare băgare de seamă. Dacă ar alege ei deputați, care sânt din sinul lor, din neamul lor, cunoscând acestia lipsurile poporului, ar lucra într'acolo, ar lucra spre binele acelora, care 'l-au ales; ar face legile așa, după-cum dorește poporul.

Direcătorii din comitat îi alege comitetul comitatens, ear' pe membrii din acest comitet îi alege poporul. Și acum earăși atirna dela popor, că ce fel de oameni alege în acel comitet. Dacă alege oameni de ai lor, aceia vor alege pe acei oameni ca direcători, pe care îi dorește poporul. Va să zică dacă poporul voește s'e-'i meargă bine, o poate face. Ce e drept, în vremurile de acum e greu, dar' o poate face, numai dacă voește; o poate face, căci puterea e în mâna lui.

Nefericirea e însă, că poporul nu se folosește de puterea aceasta, de dreptul lor cel sfânt. Unii se lasă înfricați de băta și temniță, alții se lasă duși pe ghiață de răuvoitorii lor, ear' alții, ca cei mai de pe urmă, își vinde drepturile lor pentru un blid de linte, fără să caute că ce va fi sfârșitul, fără s'e-'și aducă aminte, că Isac 'și-a vândut dreptul seu lui Iacob, fratelui seu pentru un blid de linte, făcându-se prin aceasta slugă fratelui seu, putând ca el să fie domn peste fratele seu și nu fratele lui peste el.

Tocmai așa se întâmplă și cu un popor, care-'și vinde drepturile lui. Se face un slugă pe care-'l poate bate, batjocori și căzni după dragă voea celui-ce 'l-a făcut slugă.

Din această stare tristă, poporul trebuie să se scoată pe ori-'și-ce cale. Au să sară cu toții ca leii în stână, fără s'e-'i înfrice ceva; au să sară, dacă voesc să scape și ce le-au mai rămas neatacat de tot.

„Ajută-te, că și Dumnezeu te ajută“.

el.

Ungur ești, Ungur s'e fii, Dar' de frică tot s'e știi!

Deva, 11 Septembrie n. 1893

Domnule Redactor! Îmi spusese tatăl meu, că oficiantul primitor de bani dela posta din Deva, 'i-a respins mai zilele trecute un avis postal, pentru-că îl redactase în limba germană. M'am mirat mult de acest lucru.

Azi am fost și eu la același oficiu postal având să trimit bani în două locuri, un mandat 'l-am scris, intenționat românește, ear' altul nemțește. Când am prezentat mandatele, același împiegat, neobservându-le încă în ce limbă sânt scrise, s'a răstit cătră mine:

— „Tegyed bélyeged rá!“ (pune timbre!)

— „Még rogtalomban két darabot!“

— „Nem tudok oláhul! — menjjen ott, vegye magának és tegyen rá“, (nu știi românește; cumpără-'ți și pune) a fost îndârjitul răspuns. M'am supus; am pus timbrele și 'i-am prezentat de nou mandatele. Când a văzut primul redactat românește, părea că 'l-am împuns cu un cuțit în coastă; vizitând și al doilea și vândând că e nemțesc; repede 'mi-le-a aruncat înapoi, zicându-'mi într'un ton furios, brusc și incult, cât să te sparii;

— „Nem tudok oláhul és németül! irjon ottan magyarul!“ (Nu stii românește nici nemțește, scrie ungurește!)

— „Nici cel nemțesc măcar nu 'mi-'l primești?“

— „Nem tudok!!“ a fost răcnetul plin de curagiu caracteristic renegeților à la Jeszenszky și Gerguț. Părea că vorbește cu un datorăș al seu, cărui îi spune că nu-'l mai iartă!

Auzi lume și te miră! Limba germană, acest mediu universal de înțelegere, în Deva

e respinsă la postă!! De cine? După cât sânt informat, de un Sas cu numele Firtsch, de origine din Sebeșul-săsesc, și care știe nemțește și românește ca și ungurește, dar care azi se bate cu pumnul în piept că e „bun patriot“! 'L-am agrăit, liniștit pe iritatul hazafi:

— „Még rogtalomban két darabot!“ (carte de plângeri).

Aci „patriotul“ uitându-'și de ce 'mi-a zis mai înainte, m'a întrebat românește:

— „Ce fel?“ — „Még rogtalomban két darabot“, — am zis eu acum mai aspru. Ca răcorit cu un duș de apă rece, de focul seu „patriotic“, pe față cu semne veditate de părere din rău, blând, măgulitor chiar, 'mi-a zis tot românește:

— „Eu aici nu am „Panaszkönyv“.“

— „Nu este „Panaszkönyv“?“ — întreb eu iritat.

— „Ba este la dl șef dincolo“.

Am intrat la șef s'e-'l întreb de e „legală“ procedura subalternului; dar' și vinovatul a venit iute pe altă ușe perplex și imblânzit, voind să se scuse șefului seu. Acesta, Maghiar neaoș, înțelegând de potca noastră, a zis renagatului seu subaltern:

— „Ca să nu se deie motiv de plângere, trebuie făcut așa!“ .. și a scris însuși în paranteză suma ungurește lungă cuvântul român și german, și îndrumând pe respingător să le inducă îndată în protocol. Acesta, fanaticul, temându-se se vede de „lauda“ ce 'i-ar veni dela direcția postelor, de 'i-s'ar vesti „infocatul patriotism“, 'mi-a mai zis și aci cu „bunăvoință“, că „noi avem ordin de acest înțeleș“, care cuvinte însă mai mult sunau a „fă bine iartă și d-ta acum odată“.

Nu 'i-am mai răspuns: Ci după acest triumf al dreptului limbii române și germane asupra șovinismului descreeat, am cerut totuși cartea de plângeri dela șef, și am făcut arătare asupra întâmplării.

Maghiarisatul Sas însă, a dovedit de minune că potrivită e vorba poporului: „Ungur ești, Ungur s'e fii, dar' de frică tot s'e știe!“ — el tocmai așa a pățit.

Adevărați „ciocoi politici“, cum li-a zis „Tribuna“. Tirani cu acei pe care 'și-'i cred inferiori, lași și timizi față cu superiorii lor, ori față cu care îi știu aduce la reson: eată fotografia renegeților unguri.

Ioan Moța.

SCRISORI.

Saldorf, 25 Iulie 1893.

Preaonorate Dle Redactor!

Noi, poporul român din comuna Saldorf am fost incuiati la minte până n'am avut luminata „Foaia Poporului“, acum de când am abonat „Foaia Poporului“ a intrat darul Duchului-Sfânt în inimile noastre. Cu data de 1 Ianuarie 1893 primind numărul de probă, cu toată dragostea am abonat „Foaia Poporului“, care ni-a arătat drumul cel adevărat al scumpei noastre națiuni. Am înțeles și am practisat multe dela domni nostri conducători români, de-le bunul și atotputernicul Dumnezeu la acei confrați și domni, care au adus poporul la lumină și la adevărul reuniunilor noastre sănătate. Îmi aduc aminte din Sf. Scriptură, unde zice „dreptul David: Ostenit-am întru suspinul meu, cu lacrimile mele așternutul meu îl voiu uda“; osteniți sântem și noi confrații plugari români peste săptămâna întreagă tot așteptând ziua Domnului și cu lacrimi de bucurie udăm „Foaia Poporului“ pentru cei-ce luptă și voind a-'și pune chiar și vieța pentru națiune. Da-va bunul D-zeu slobozire celor-ce luptă pentru națiune. Trăească bravii nostri domni din comitetul central cei-ce apără națiunea. Mulțumită din adâncul sufletului la redacțiunea noastră, care a renovat simțul național la toți plugarii; îmi plec capul și vă salut, să binevoiți a primi numai atâta dela un plugar, care n'are nici o clasă; săraci sântem în știință și bogăți în simțăminte. Trăească mulți ani fericiți redacțiunea noastră română. Trăească redactorii nostri români. Trăească domnul președinte Ioan Rațiu.

Gișor Bobela, cantor.

ECONOMUL

redactat de D. COMȘA.

Curs de viierit.

XI.

Culesul.

Strugurii ajunși la coacere îndeplină se deosebesc prin boabe (boane, bobite) străvezii, spărgăcioase și moi, must foarte dulce și lipicios, codițe ruginși și mult puțin uscate.

Strugurii numeroaselor soiuri s'ar pute împărți în: moi și vârtoși. Cei din tâu au peliță subțire și sânt zămoși, acrișori și trec ușor în putrezire sau se sbîrcesc și rămân foarte dulci până într'un târziu. Soiurile vârtoase (nobile) cuprind must mai aromatic și mēduvos. Din cauza peliții adese foarte groase, boabele lor putrezesc mult mai anevoie; prin amînarea culesului, ele sporesc în zăhar și rămân umflate timp îndelungat.

După-cum se știe, strugurii produc must cu atât mai dulce și prețios, cu cât s'au fost copt mai tare și se culeg mai târziu. Culesul ar trebui deci amînat până-ce strugurii s'au copt cu desvîrșire.

Adevărat că la noi culesul nu începe pretutindenea în aceeași zi și nici chiar în aceeași lună. Dar' ce ajută; căci țeranii noștri sânt dedați a se ține morțiș de vechiul obicei ca-și-când fiecare ținut ar avē sē înceapă an de an în aceeași zi. În deobște țeranii se grăbesc pe întrecute a-și vedē roadele, așa zicēnd cu o oară mai nainte, adăpostite în buți, și deoare-ce n'au în vedere decât sē producă vin mult, fie și prost, ei puțin întrebă, dacă strugurii sânt acri sau copti, peste tot sau în parte. Și de câte-ori nu se prevede apriat, că timpul are sē rămână cald sau frumos și că, amînând culesul pe mai târziu, s'ar pute dobândi un vin neasēmēnat mai prețios. Adese sânt de ajuns 5—6 zile pentru-ca zăharul sē sporească mai tare ca mai nainte în tot atâtea sēptēmāni. Ar fi de dorit sē înceteze acest obicei pāgubitor și sē hotărîm sorocul culesului după gradul coacerii strugurilor, ear' nu începēnd orbește sē culegem an de an în aceeași zi. Une-ori va trebui negreșit sē ne grăbim, fie că a bătut bruma sau a ploat din greu și strugurii amenință a putrezi, fie că timpul se înrēește și așa m. d. Culesul se va amîna până într'un târziu mai ales când strugurii s'ar îmbunătăți treptat sau voinđ a produce vin foarte bun, fie și încâtva mai puțin. Strugurii negri trebuie culeși mai din vreme.

Sub cuvēnt de a isprăvi lucrul în grabă și a produce vin cât mai mult, țeranii noștri culeg deodată și în amestec struguri copti și necopti, albi și negri, sănētoși și muceziți. A bună seama că

mai bun câștig ar face, dacă ar culege și tescul strugurii frumoși și copti deosebit de cei stricați și acri cum și de cei negri. Cu chipul acesta ar produce un vin alb prețios, altul negru asemenea, în sfîrșit un al treilea vin mai de rînd, care și el s'ar folosi.

Culesul ar trebui îndeplinit pe când strugurii sânt svētați. A culege pe rouă este a spori apa și așa destulă a mustului. Cu totul greșit este culesul în timp de ploaie. Așezat în pivniță în stare foarte rece, mustul ferbe și se limpezește cu anevoie.

La cules ne vom servi de foarfeci sau de cosor, ruperea cu mîna fiind stricăcioasă și fără spor. Strugurii se vor strînge și căra în boturi (hârdae) sau alte asemenea vase, ear' nu în coșulețe sau corfe.

Boturile, teascurile și toate celelalte vase și unelte sē fie în curățenie deplină. În ajunul culesului, ele se vor opări cu leșie sau apă ferbinte, adăugând sare sau var nestîns.

La pregătirea vinului putem sē deosebim patru operații (lucrări) de căpetenie: pisarea și tescuirea, ferberea mustului și îngrijirea mai departe în pivniță.

XII.

Pisarea și tescuirea.

Strugurii culeși se strivesc și se pisează mai ântăiu cu un maiu de lemn sau prin o furcă crăcuită, numită sdromș; foarte nepotrivit este călcatul cu picioarele. În timpul mai nou s'au introdus fel și fel de piue (crinte) și întocmiri spornice și vrednice de recomandat. Prin Ungaria strugurii se mustesc în saci tari; din ce rămâne în saci se prepară rachiu sau un vin mai de rînd.

Musteala, adecă strugurii pisați, urmează a se tescui fără amînare sau 2—3 zile mai târziu, potrivit cu felul strugurilor și culoarea (fața) ce este a se da vinului. Culoarea, aroma (mirosul) și gustul adese știros al vinurilor sânt datorite mai ales ciorchinelor cuprinse în pisătură. Tot în ciorchine găsăm un fel de acreală, care nu priede decât mustului și așa foarte dulce. Tescuirea fără amînare se recomandă mai ales voinđ a pregăti vinuri albe din struguri în parte necopti și cam acri; căci prin rămânerea la un loc cu ciorchinele, acreala mustului s'ar mai spori în paguba vinului de mai târziu. Strugurii foarte dulci și ajunși la coacere desvîrșită, tescuiți fiind numai decât, produc un vin înfocat, care se limpezește în scurtă vreme; spre a dobândi un vin aevă trainic și aromatic, tescuirea se amînă până când musteala începe sē fearbă.

Prin o amînare de peste 8 zile, gustul vinului s'ar prea înăspri.

Mustul strugurilor roșii și negri are sē fearbă cu boștina (voștină, trivere,

trevere, trujnic, monturi) la un loc, dacă este sē producem un vin cât mai întunecat și frumos; în cursul ferberii, vâseala cuprinsă în boștină se disoalvă (topește) și trece în vin. Strugurii putrezi trebuie delăturați. Cada (tocitoarea) sē nu se umple până deasupra. Cât ține ferberea sgomotoasă, musteala se va scormoni în fiecare zi odată, apēsând boștina în jos și îngrijind apoi, ca aerul sē nu poată rēsbate. Căldura sē nu scadă sub 15° C. Une-ori firește nu rămâne decât sē încălzim pivnița sau o parte a mustului. Tescuirea urmează după 10—14 zile când ferberea este isprăvită. Prin o mai departe amînare, vinul capetă un gust din ce în ce mai știros.

În scopul de a produce vinuri roșcate din struguri negri sau amestecați cu albi, musteala se va tescui după cel mult 3 zile.

Nimic mai stricăcios decât a lăsa musteala sē fearbă în vase deschise. În lipsa de cade largi cu capac (coperemēt, fund) ne-am pute servi de buți așezate cu ușițele în sus. Mai târziu vom arēta mijloacele de aplicat pentru de a îngădui mustului sē rēsufle fără-ca aerul sē aibă pe unde străbate.

Din aceeași struguri putem căpēta must de trei neamuri: foarte bun, mijlociu și slab. Cel mai bun și dulce este mustul dobândit când cu pisarea strugurilor. Neasēmēnat mai slab e mustul ce se scurge din boștina tescuită. Împreunând mustul scurs din struguri cu cel din boștină, ele se contopesc și dau naștere la un vin mijlociu. În multe ținuturi, boștina servește ca material pentru rachiu (rachie, vinars) sau se amestecă cu apă și se tescuește din nou, pregătind astfel un vin slăbuț.

Mustul scurs din teasc însē nu este deopotrivă. La început se scurge mustul cel mai dulce, apoi slăbește treptat și ajunge a fi din ce în ce mai acru. Rēmășițele ce s'ar stoarce în silă presentă un fel de zamă (ciorbă) adese știrosă și lipsită de zăhar aproape cu totul. Sē ne ferim deci a încorda teascul din seamă afară, mai ales când avem de a face cu struguri în mare parte acrișori. O tescuire cât mai silnică poate avē loc numai dacă strugurii ar fi rēscopti și foarte dulci sau avēnd a produce must de două neamuri, unul de frunte și altul mai sārăcăcios.

Teascurile, de care se servesc țeranii noștri, sânt greoaie și puțin spornice și mai au și scāderea că, în lipsa de numeroase urdinișuri (găurele), care sē înlesnească scurgerea, o parte de must rămâne oare-cum încuiată și ce este mai rēu, boștina din mijloc nu se poate tescui de ajuns.

Am prea lungi expunerile chiar și dacă am atinge pe scurt felurimile de

teascuri ce se aplică astăzi în țerile luminate. De altminteze, alegerea unui teasc, care să se potrivească cu împrejurările economice locale, rămâne și trebuie să rămână în buna chibzuire a fiecărui viier. Nu poate fi vorba de a îndupleca pe viierii nostri să-și cumpere fiecare te mirice teasc spornic și scump, spesele agnisiunii fiind prea mari. Această pedecă s'ar pute înlătura prin învoirea mai multor viieri de a cumpăra și folosi teascul împreună, încheiând un fel de tovărășie prin graiu viu sau și mai bine în scris. Este aproape de necrezut, cât de însemnate sunt foloasele datorite acestor tovărășii, care în țerile mai luminate se sporesc cu repejune și care, împământenite fiind la noi, ar înlesni de minune răspândirea de teascuri și alte întocmiri trebuitoare.

În unul din numerii viitori vom vorbi mai pe larg despre înființarea și foloasele tovărășiilor agricole.

XIII.

Insușirile pivniții.

„Pivnița (celarul) face vinul“ este o zicală foarte nimerită, care arată deosebita înriurire ce are pivnița asupra vinului. Vom înșira deci pe scurt însușirile ce pivnița ar trebui să întrunească.

Ușa și ferestrele pivniței să se afile în partea despre Apus sau Mează-noapte, ear' nu spre fața soarelui. Pivnița să nu se clădească aproape de grajduri, eșitori sau fabrici sgomotoase. Ciocăniturile și chiar hurueala carălor produc în vasele cu must sau vin mișcări vătămătoare și turbureală. Pivnița să nu fie jilavă, dar' nici uscată din seamă afară, fiindcă în pivnițele jilave butile mucezesc în grabă, ear' în pivnițele foarte uscate doagele se descheie ușor și vinul scade repede. Pivnița să fie înzestrată cu ferestri sau canaluri (scocuri), pe unde să se poată înlătura prisosul umezelii și aerul stricat.

În pivniță să domnească curățenie desevirșită și o temperatură cât mai statornică. Unde ținem vin sau ferbe mustul, acolo nu este bine a păstra cărnuri afumate, brânză, scânduri putrede și alte asemenea obiecte, care răspândesc un miros greu sau doară puturos. În deosebi nu este iertat a ține în aceeași pivniță must sau vin alătura cu varză (curechiu) murată. Temperatura să nu scadă sub 7° și să nu treacă peste 15° C. Răceala întârzie sau împedecă cu desevirșire ferbera și limpezirea mustului. Regularea temperaturii se face ținând deschise sau închise ferestrele și ușa, odată pe timp cald, altă-dată pe răceală, după-cum cere trebuința. Une-ori firește că ar trebui se încălzim pivnița cu ajutorul unui cuptoraș (sobe). De recomandat ar mai fi pardosirea cu lespezi de peatră sau cărămidă. Pardoseala să încline de toate laturele spre o groapă acoperită, având menirea să primească cuprinsul cutărui vas primejduit.

Raport

despre a patra expoziție de vite aranjată de „Reuniunea de agricultură din comitatul Sibiului“ în comuna Pianul-românesc la 24 Aprilie 1893.

Onorabil comitet central!

La această expoziție au fost admise vitele locuitorilor din comunele: Pianul-românesc, Lancrăm, Sebeșul-săsesc, Petrifalău, Sibiușel, Săsciori, Răchita, Loman, Strugari și Pianul-inferior.

Expuse au fost din partea a 69 exponenți 257 de capete de vită, după-cum arată lista generală a expozițiunii de vite.

Anume au expus în:

Grupa I. Bovine:

Comuna	expo- nenți	vite expuse	ju- neci	ni- ce	viței	vacii	tauri
Sebeșul-săs.	3	12	6	1	1	2	2
Lancrăm	6	9	7	—	1	—	1
Petrifalău	1	1	1	—	—	—	—
Sibiușel	2	2	—	1	—	—	—
Săsciori	—	—	—	—	—	—	—
Răchita	—	—	—	—	—	—	—
Loman	—	—	—	—	—	—	—
Strugari	—	—	—	—	—	—	—
Pianul-inf.	6	10	3	3	1	3	—
Pianul-rom.	31	72	21	6	20	23	2
Suma	49	106	38	11	23	28	5

Grupa II. Oi:

Comuna	expo- nenți	oi expuse	berbeci	oi miei	noat'ni
Sebeșul-săsesc	—	—	—	—	—
Lancrăm	—	—	—	—	—
Petrifalău	—	—	—	—	—
Sibiușel	—	—	—	—	—
Săsciori	—	—	—	—	—
Loman	3	18	7	5	5
Răchita	—	—	—	—	—
Strugari	—	—	—	—	—
Pianul-inf.	—	—	—	—	—
Pianul-rom.	17	133	19	53	45
Suma	20	151	26	58	50

Juriul de premiare compus din dnii:

D. Comșa, profesor seminarial în Sibiu, ca president, *S. P. Barciannu* ca secretar, *Niculae Păcurariu* din Lancrăm, *Petru Opincariu* din Sebeșul-săsesc, *Niculae Hința* din Sibiușel, *Ioan Stoicuța* din Săsciori, *Niculae Petrașcu* din Loman, *Niculae Raica* din Strugari, *Simeon Ghibu* din Pianul-românesc, *Sabin Savu* din Pianul-inferior, *Ioan Bera* din Pianul-inferior, *Niculae Stancu* din Loman, *Ioan Maxim Vulc* din Pianul-românesc și *Niculae Vulc* din Petrifalău, examinând toate vitele expuse au aflat vrednici de premiare pe următorii proprietari de vite, după-cum arată lista de premiare.

Grupa I. Bovine de prăsilă:

Premiul pentru tauri: I. Petru Opincariu din Sebeșul-săsesc 6 fl.; II. Ioan Maxim Vulc din Pianul-rom. 5 fl.;

Premiul pentru vaci: I. Ioan Maxim Vulc din Pianul-rom. 4 fl.; II. George Ștefan din Sebeșul-săs. 4 fl.; III. Simeon Cioran din Pianul-inf. 4 fl.; IV. Alex. Mărghită din Pianul-rom. 3 fl.; V. Adam Călugăr din Pianul-rom. 2 fl.; VI. Gavrilă Simeon din Pianul-rom. 2 fl.; VII. Pavel Opreș din Pianul-rom. 1 fl.; VIII. Simeon Văișan din Pianul-rom. 1 fl.; IX. Lazar Romonișan din Pianul-rom. 1 fl.; X. Nicolae Căndroiu din Pianul-rom. 1 fl.

Premiul pentru junci, juninci, tăurenci: I. Ioan Bera din Pianul-inf. 4 fl.; II. Ioan Aleman din Pianul-inf. 3 fl.; III. Luca Savu din Lancrăm 3 fl.; IV. Ioan Uevegeș din Sebeșul-săs. 2 fl.; V. Savu M. Savu din Pianul-inf. 2 fl.; VI. Nica Văișan din Pianul-rom. 2 fl.; VII. George Duvlea din Sibiușel 2 fl.; VIII. Daniil Chirilă din Lancrăm 2 fl.; IX. Daniil David din Lancrăm 1 fl.; X. Isidor Păcurar din Lancrăm 1 fl.; XI. Ioan Cirlea din Pianul-rom. 1 fl.; XII. Nicolae G. Popa, din Pianul-inferior 1 fl.

Premiul pentru vițe și vițele: I. Teodor Nicolae Nisa din Pianul-inf. 3 fl.; II. Simeon Lașița din Lancrăm 2 fl.; III. Ioan Sinea din Pianul-rom. 1 fl.; IV. Lazar Blaga din Pianul-rom. 1 fl.; V. Ioan Bena din Pianul-inf. 1 fl.; VI. Adam Călugăr din Pianul-rom. 1 fl. Suma 67 fl.

Grupa II. Oi de prăsilă.

Premiul pentru berbeci și noatini: I. Simeon Luca din Loman 4 fl.; II. Lazar Vărșan din Pianul-român 4 fl.; III. Ioan Toiorescu din Pianul-român 3 fl.; IV. Petru Stancu din Loman 3 fl.; V. Dumitru Hotăran 2 fl.; VI. Ioan Nica Văișan, 1 fl.; VII. Ioan Tomiță, 1 fl.; VIII. Coman Cristea, 1 fl.; IX. George Crăciun 1 fl.; toți din Pianul-rom.

Premiul pentru oi: I. Ioan Radu, din Pianul-rom. 3 fl.; II. Cosma Roșca, din Loman 3 fl.; III. Onea Văișan, 2 fl.; IV. Nicolae Ioan Radu, 2 fl.; V. Ioan Lăncrămjan, 1 fl.; VI. Ilie Sas, 1 fl.; VII. Ioan Romonișan 1 fl.; toți din Pianul-românesc. Suma 33 fl.

S'au împărțit deci în grupa bovinelor 30 de premii în preț de 67 fl. v. a., în grupa oilor de prăsilă 16 premii în preț de 33 fl. v. a., peste tot 46 premii în valoare de 100 fl. v. a.

Onorabil comitet central! Expoziția aceasta o pot numi cea mai frumoasă dintre toate câte s'au ținut până acum. Vite multe, frumoase și bine grijite. Cu plăcere s'a putut constata, că locuitorii din comunele amintite sunt conștii de aceea ce va să zică prăsierea de vite. S'a văzut că ei la alegerea vitelor de prăsilă sunt precauți, alegând și ținând spre acest scop numai vite frumoase și corăspunzătoare scopului ce voesc a-l ajunge. Au lipsit cu totul la această expozițiune vite imposibile, adecă de acelea cu forme urite, nepotrivite pentru prăsilă.

Dacă țeranii vor purcede pe calea apucată, atunci la o eventuală nouă expoziție în Pianul-românesc vom găsi vite, care vor mulțumi aproape toate pretențiunile.

Rășinari, 6 Septemvrie 1893.

S. P. Barciannu,
secretarul juriului de premiare.

Înălbirea pânzii.

Pânza de înălbire ar trebui mai întâiu să stea câteva zile cu apă rece, apoi se așează valul încâtva înfănat în dungă și se opărește într'un ciubăr găurit cu leșie mai întâiu caldă, a doua oară ferbinte și a treia clocotindă. Urmează spălătul în apă limpede și după aceea înălbirea obicî-

nuită la soare în timp de 3—4 zile. Aceste lucrări se repetesc întocmai, de 5—6 ori. Când cu opăritul din urmă, leșia se amestecă cu puțin săpun (sopon). În lipsa de cenușe bună de fag, pregătim leșia din sodă măcinată; 1 chilog. de soda ajunge pentru de a opări în 6 rînduri 40 metri (69 coți) de pânză. Gaura din fundul ciubêrului servește pentru de a avea leșia pe unde se scurge. Pajiștea de înălbit se fie scurtă, netedă și curată.

Imblânzirea cocoșilor bătauși.

Un econom avea un cocoș, bătauș vestit, care răspânda groază și sânge printre cocoșii vecinilor. Cine 'l-a povățuit cine nu, destul că economul nostru 'i-a legat picioarele cu ată moale așa încât aprigul bătauș era volnic să umble, dar nu putea fugi. În timp de câteva zile, cocoșul odinioară atât de voinicos se imblânzise ca un porumb și remase astfel și după ce slobod era să alerge după plac.

Nutrirea rîmătorilor.

La nutrirea rîmătorilor vedem făcându-se mai ales două greșeli păgubitoare. Vrednic de osândit este mai cu seamă obiceiul de a da rîmătorilor nutreț măcinat mărunt, apăsos sau terciuit prin ferbere. Urmarea firească este, că rîmătorii înghit nutrețul cu lăcomie și astfel balele și dinții atât de puternici rămân în nelucrare. Ca fiind prea apăsos, nutrețul subțiază din seamă afară sucul stomacal și sângele, îngreunând mistuirea și cășunând uneori strînsuri și alte dureri. A doua greșeală este, că nutrețul amintit se păstrează în vase murdare, care pricinuesc oțetirea stomacului (rinzii) și derăpănarea țesăturilor osoase.

Rămâne să arătăm, cum ar trebui să se purceadă.

Rîmătorilor tinerei se li se dea grăunțele urluite sau pisate, nici când făină măruntă. Grăunțe întregi li se vor da numai după ce dinții s'au desvoltat. Rîmătorilor, care n'au mâncat grăunțe întregi mainainte, se nu li se dea nici mai târziu; altcum înghit grăunțele nesfărîmate, în paguba mistuirii. Grăunțele se se dea uscate și nu multe deodată, ci în porții mici, de mai multe ori pe zi. Tărițele, făina și celelalte nutrețuri măruntite ar trebui date în amestec cu o mică cătățime de apă și adăogând coji de pâne, cartofi, bucăți de napi și c. l. Apa se se dea în măsură mică și înainte de mâncare. Nutrețul fert ajută numai când se dă amestecat cu mâncare uscată și mai ales cu urlueală, turtă de in s'au rapiță și așa m. d.

Potcovirea cailor nărăvoși.

Aplicând următorul mijloc atât de simplu și eftin, doi oameni ajung spre a potcovi în tignă pe cel mai rău și mai îndârjit cal.

'I-se pune calului un căpăstru de piele, înzestrat la capetele zăbalelor cu 2 verigi, prin care se trage un lanț ușor până lângă veriga din stînga, unde se încopcie capătul lanțului, cu ajutorul belciugului sau altmîntrelea. Omul, care apucă lanțul, se așează la dreapta. Lanțul are să rămână deocamdată slobod spre a nu pricinui calului nici o supărare, însă pe dată ce calul de potcovit amenință a se rățoi, omul smâncește de lanț, trăgînd repede și apăsos. Aceasta smâncire fără veste pricinuesc calului dureri așa de simțitoare că, trăgînd a doua sau a treiă oară, el se potignește și stă ca mielul. Celalalt om are să țină și el de căpăstru. Tot asemenea se pot desvêța caii, care la încălecat nu vor să stea locului. În urma durerilor cauzate prin smâncirea lanțului, calul se umple de groază chiar și numai când vede și mai ales când aude lanțul zângănind.

Povete la asigurări.

Asigură contra focului și trăsnetului clădirile, bucatele, nutrețul și tot ce ai.

Nu asigura mai mult de ce ai; căci și așa nu capeți despăgubire pentru obiectele arse, dar' neasigurate.

Nu tăinuî adevărul sub cuvînt de a spori despăgubirea, ci mărturisește cinstit și întocmai, nu cumva să ajungi de ocară și să te vezi improcesuat.

Înduplecă pe vecinii și pe cei înru-diți să se asigure și ei, nu cumva să ajungă la sapa de lemn și să-ți cadă pe cap.

Asigură și sîmănăturile contra grin-dinii (petrii), dacă este să dormi liniștit și să preîntîmpini nimicirea roadelor așteptate cu neastîmpăr.

Nu amâna asigurarea sub cuvînt, că sîrăcia nu-ți îngăduie plătirea taxelor și așa mici; pune la o parte jumătate din ceea-ce ai fi cheltuind pe beutură și în petreceri adese netrebnice și asigurările vor merge strună.

Sêul de berbece ca leac.

Gloditurile la picioare și aproape toate ranele mai mici se pot tămădui prin ungerea repetită cu sêu de berbece (berbec). Ranele cășunate prin degerare se tămăduesc și ele, legate fiind în pânză moale și curată de in, care s'a fost uns cu sêu de berbece. Chiar și bătăturile (ochiurile de găină) se înmoaie și se desprind, dacă se îmbloiesc de repetite-ori, seara și dimineața, cu sêu de berbece, de grosimea unui paiu. Vestitul sêu de cerb care se vinde în farmacie (apotecă) cu prețuri piperate, nu arare-ori este datorit berbecilor sau mieilor. Ca avînd putere vindecătoare se privește cu drept cuvînt sêul alb, virtos și proaspăt din jurul ră-runchilor (rănichilor). El se va topi cu încetul într'un vas curat. Sêul gălbînu, sărat și ranced este cu totul nepotrivit.

Știri economice.

Tovărășie agricolă în Șoimuș.

Ni-se scrie din Șoimuș: În comuna Șoimuș, lîngă Bistrița s'a înființat o tovărășie agricolă sub numirea de „Tovărășia agricolă din Șoimuș“. Statutele acestei tovărășii s'au votat în adunarea de constituire ținută la 10 Iunie 1893 și firma s'a înprotocolat la tribunalul reg. ung. din Bistrița la 7 Iulie 1893 sub nr. 2805/93. În adunarea de constituire s'au ales în direcțiune următorii dni: Ioan Baci, preot gr.-cat., ca președinte; Ioan Marian Baci, econom, ca vicepreședinte; Samoilă Luca, econom, ca secretar; Vasilie Pop, econom, ca cassar; Basiliu Baci, învêțator, ca inspector; Stefan Părcălab, econom, membru în direcțiune; Alexandru Baci, econom, ca membru în direcțiune. Tovărășia numără 33 de membri, bărbați și muieri, care reprezintă 81 părți fundamentale à 10 fl., adică un capital de 810 fl. v. a. Tovărășia 'și-a început activitatea în 1 August 1893, a procurat o mașină de sîmănat, un trior, mai multe cărți economice, a înființat un magazin (boltă, prăvălie) pentru tot soiul de articoli de consum ce au trecere în comună și a luat hotărîrea de a procura și alte unelte și mașini economice, de care se simte trebuință la poporul nostru agricultor.

Un membru.

Închideroa graniții române. „Monitorul Oficial“ al României publică următoarea hotărîre ministerială: „Se aduce la cunoștința generală, că consiliul de ministri, față cu holera, care există în mai multe localități învecinate cu țeara noastră, și în baza avisului consiliului sanitar superior, a decis prin jurnalul cu nr. 14, încheiat în ședința sa dela 17 August 1893, să se oprească, în timpul de față, introducerea în țeară a lucrătorilor străini“. Pentru orientare mai anunțăm, că în urma hotărîrii de mai sus, diregătoriile ungare nu vor mai extrada certificate de 15 și 30 de zile pentru lucrătorii, care vreau să treacă în România.

Representanța museului comercial budapestan în București. De curînd s'a încuviințat de cătră ministerul de comerț ungar statutul de organizare a reprezentanței din București a museului comercial budapestan. În interesul exportatorilor noștri, camera de comerț din Brașov publică dispozițiunile principale ale statutului. Eată-le: Pentru a asigura și mai mult debușul produselor industriale ungare în România, museul comercial budapestan a înființat o reprezentanță în București, ear' în alte locuri din România va înființa după trebuință subagenții și deposite. Șeful reprezentanței are misiunea ca să procure debușuri în România pentru produsele industriale ungare, să exopereze legături comerciale, să mijlocească transacțiuni și în toate direcțiunile ce cad aici sub întrebare să dea deslușiri. În un deposit de model existent deja în București se vor expune mărfurile model trimise de cătră industriașii interesați. La încheierea de transacțiuni (vînzări) se pot folosi de reprezentanța din București numai membri ai museului comercial budapestan și numai acestia pot expune mărfuri-model în depositul de model. Condițiunile sînt acestea: Plătirea unei provisiuni ce e a se statori deja înainte pentru mijlocirea afacerii; suportarea speselor de transport și de altă natură împreunate cu expedițiunea mostrelor, mai departe a competențelor postale și telegrafice ce ar resulta pentru corespondența cu singurateci membri ai museului și în interesul propriu;

furnisarea punctuală, corăspunzătoare mostrei și cu prețurile statorite ale mărfurilor comandate. Prețul vânzării precum și condițiunile mai de aproape pentru primirea și executarea unei comande le statorise membrul respectiv al museului comercial. O abatere dela prețurile și condițiunile statorite sau o vânzare pe credit se poate face numai cu învoirea exponentului și pe lângă modalitățile statorite în comun acord în această privință. Spesele înființării și întreținerii reprezentanței, mai departe speșele pentru agenții le acopere museul comercial. Cu acest prilej nu strică a mai împărtăși, că afară de cea din București, museul comercial mai întreține reprezentanțe în următoarele orașe: Belgrad, Fiume, Constantinopol, Salonic, Sofia, Rusciuc, Filipopoli, Seraievo, cu agenții în Mostar, Brečica și Banjaluca. Informațiuni privitoare la condițiunile de primire în sinul membrilor museului comercial împărtășește la cerere camera comercială din Brașov.

Cafea „Mokka“. Această numire se dă unei cafele, care ar fi se fie te miri cât de răspândită. Judecând după spusele unei gazete franceze, cafea a avea „Mokka“ nici nu există. Adevăratul „Mokka“ vine din Jemen, o provincie arabă, a cărui port este orașelul Mokka. În Mokka însași nu se produce nici măcar un bon de cafea! An de an însă se expoartă din acest orașel peste 100.000 măști metrice, din care o mare parte nu se cultivă în Jemen, ci se aduce din alte țări la Mokka, unde se amestecă cu cafea arabă și apoi se încarcă pe corăbii. Cafeaua poreclită „Mokka“ se aduce la noi parte din India-răsăriteană, parte din Africa și chiar din Brasilia în America de mează-zi. Din cafeaua arabă „Mokka“ nu ajunge nici măcar un bon mai departe ca până la Constantinopole (Tarigrad), capitala Turciei. Soiurile a avea minunate rămân pe seama boerilor din Arabia și țările învecinate și numai boabele (boanele) de a doua și a treia mână ajung în depărtări ceva mai mari.

Numărul 4 are însușirea minunată, că la cele mai multe din popoarele cunoscute vorba românească „Dumnezeu“ cuprinde patru litere. Așa d. p. la Greci *Teos* (Zeus), la Romani *Deus*, la Spanioli *Deos*, la Francezi *Dieu*, la Dalmatini *Vogi*, la Turci *Alla*, la Egipteni *Toud*, la Persi *Zuri*, la Inzi *Zimi*, la Evrei *Eloa*, la Germani *Gott*.

Advocătesele în America. Se găsesc în Statele-Unite din America 128 de advocătese, dintre care 21 sunt măritate, ear' 100 d-șoare, 2 văduve și 5 divorțate. Din cele măritate 18 au bărbați tot advocați și foarte adese se întâmplă ca ele se stee alătura cu bărbații lor și se pledeze ca parte contrară în vre-un proces. De sigur, că aceasta este un mijloc de a se asigura pacea casnică; căci adese bărbatul și femeia în loc să se certe acasă, se ceartă în fața tribunalului și pot să se muște cu vorba unul pe altul din răspuțeri. Foarte adese-ori bărbatul și femeia după-ce se fac de ocară în fața judecătorilor, pleacă la braț acasă, unde gustă în liniște pacea casnică.

Belșug în ale vânătoriei. Unul din cei mai „norocoși“ vânători a fost negreșit cu principele L. Rohan, care în curs de 46 ani ani a împușcat la moșia sa în Bohemia și aiurea nu mai puțin de 129.961 animale fel și fel, anume: 58.377 iepuri, 44.360 găinuși și cocoși de munte, 10.860 fasani, 1210 țapi, 1008 cerbi, 683 mistreți (porci sălbatici), 523

căprioare, 1073 rațe sălbatică și așa m. d. cum și mai mulți urși și eleni. În trei rânduri a doborât peste 500 animale în aceeași zi.

Simbriile lucrătorilor în America-de-nord. După înștiințările ministerului de agricultură din Washington (cet. Vășingtn), capitala Statelor-Unite, simbria pe lună a lucrătorilor, fără mâncare și locuință, a fost în dolari (1 dolar face ceva peste 2 fl.), anume în:

	1866	1892.
Statele răsăritene . . .	33·31	26·46
„ de mijloc . . .	29·83	23·33
„ „ mează-zi . . .	16·83	14·86
„ apusene . . .	27·84	31·16
„ muntoase . . .	27·23	32·16
„ pacifice . . .	44·60	36·15
Mijlocia simbriilor . . .	26·84	18·60

În deosebire de țările europene, unde simbriile s'au urcat în grabă, în America-de-nord ele au mers scăzând cu repejune. În anul 1879 mijlocia simbriilor scăzuse până la 16 dolari. Și mai tare au scăzut și scad în statele de mează-zi. În ale mâncării domnește în America o scumpete foarte mare așa că lucrătorii europeni ar trebui bine să tragă seamă înaintea de-a lua hotărîrea se plece înspre America.

Pisica lui Mohamed. În temeiitorul religiei mohamedane (turcești), vestitul Mohamed, era mare prietin al animalelor. Între altele se povestește, că drept tovarăs nedespărțit avea o pisică (mâță), la care ținea grozav de mult. Într'o dimineață auzi sunând de pe „moșee“ glasul, care chiea pe credincioși la rugăciune tocmai pe când pisica ațipise pe colțul mantiei sale de mătășă scumpă. Mohamed nu s'ar fi putut scula fără să o trezească. Nu care cumva să o deștepte și totuși să nu lipsească dela împlinirea datoriei, el a tăiat în grabă colțul mantiei, pe care zăcea pisica, și îmbrăcându-se a plecat tiptil.

Școală de vierit și pomărit. Ministrul ung. de agricultură a luat în arândă 22 jugere de pământ în Tihany pe 12 ani Scopul este înființarea unei școale de vierit și pomărit. Lucrurile se vor începe la primăvară sub conducerea directorului I. Molnár.

Nou mijloc contra floxerii. Naudin, membru al Academiei de științe din Paris, așa spun gazetele, ar fi descoperit un mijloc sigur contra floxerii, anume *sumacul*, o plantă, a cărei sucuri supte în pământ de apa ploilor, otrăvesc pe crudul vrășmaș al viilor. Se susține, că cercările făcute ar fi isbutit îndeplin.

Producțiunea de bere. După socoteala gazetei franceze „Journal des Débats“, se află astăzi în lumea întreagă nu mai puțin de 51.000 bererii, dintre care 36,240, așadar mai mult de 2 treimi în Germania, unde producțiunea anuală se urcă la 47½ milioane hectolitre de bere. Urmează Britania-Mare (Anglia) cu 12.874 bererii cu 35 milioane de hectolitre. În Austro-Ungaria se află 1942 bererii cu 13 milioane de hectolitre, în Belgia 1270 și în Franca 1044 bererii cu 8 mil. de hectolitre. În Rusia se vin pe an abia 5 litre de un locuitor, ear' în Bavaria se vine cățătimea uriașe de 221 litre și în Berlin de 191 de litre.

Secerișul în toată lumea. Dela târgul internațional de semănături din Viena, se depeșează ziarului „Curierul financiar“ din București următoarele date despre starea recoltelor în anul 1893: Luând 100 ca mijlocie a recoltelor, ele sânt prețuite cum urmează: *Austria.* Grâu 90, săcară 89, orz 94, ovės 83. *Ungaria.* Grâu dela 98 până la 100, săcară dela 85 la 92, orz dela 83 la 118, ovės dela 79 la 97. *Serbia.* Grâu 80, săcară 75, orz 90, ovės lipsește. *Bulgaria.* Grâu 74, săcară 61, orz 77, ovės 80. *Rusia.* Grâu 75 până la 105, săcară dela 85 la 120, orz dela 70 la 115, ovės dela 70 la 130. *Germania.* Grâu dela 75 la 105, săcară dela 80 la 109, orz dela 75 la 105, ovės dela 45 la 82. *Danemarca.* Grâu 100, săcară 100, orz 70, ovės 50. *România.* Grâu 111, săcară 130, orz 100, ovės 0. *Svedia.* Grâu 100, săcară 90, orz 85, ovės 50. *Norvegia.* Grâu lipsește, săcară 95, orz 99, ovės 101. *Italia.* Grâu 100, săcară lipsește, orz 90, ovės 90. *Elveția.* Grâu 80, săcară 70, orz lipsește, ovės 65. *Olanda.* Crâu 87, săcară 92, orz 77, ovės 72. *Belgia.* Grâu 87, săcară 95, orz 77, ovės 50. *Francia.* Grâu 82, săcară 95, orz 85, ovės 86. *Marea-Bretanie.* Grâu 90, săcară lipsește, orz 75, ovės 80. *India.* 7,149.000 tone (1 tonă = 10 măști met.) de grâu. *Statele-Unite* din America, 382 milioane de buskels (măsuri) de grâu.

După cum se vede, afară de unele părți ale Rusiei și foarte puține părți ale Germaniei, numai recolta României, din toată Europa, se ridică în anul acesta peste mijlocie. Pe de altă parte tot numitului ziar 't-se telegrafează din Paris: Recolta grâului în Franca pe anul 1893 e socotită la 97 milioane hectolitre. Din Budapesta: Recolta grâului în Ungaria și în Croația pe anul 1893 e socotită la 50 milioane hectolitre, a săcării la 17 și jum. milioane.

Discontul în străinătate notează: Amsterdam 5%, Berlin 0%, Bruxella 3%, Londra 5%, Paris 2½%, Petersburg 4½%, Viena 4%.

După-cum se vede, numai Franca notează cel mai ieftin discont, ear' după dinsa vine Belgia; ear' în Olanda, Germania, Rusia și Englitera se resimte lipsa de număr.

Tarif redus. În Rusia fiind mare lipsă de grâu, guvernul rusesc s'a văzut nevoit a reduce cu 40% tariful drumului de fer pentru transportul grâului ce va intra pe la frontiera română sau austriacă.

Finanțele rusești. Încasările bugetare ale împrumutului rus au atins 441,101.000 ruble în cele dintâiu 5 luni ale anului 1893 contra 461,137.000 ruble în periodul corespondent din 1892.

Cheltuelile celor dintâiu 5 luni au fost de 393,196.000 ruble, contra 315,631.000 ruble în 1892.

Totalul datoriei publice a Rusiei la 1 Ianuarie 1893 se ridică la 3,025,942.345 ruble, din care 1,508,780.106 în ruble de metal și 2,517,162.239 ruble de hârtie contra 3,888,462.710 la 1 Ianuarie 1892.

Datoria fără dobândă, adică datoria floantă a tesaurului, era la 1 Ianuarie 1893 de 568,527.206 ruble.

Tirgurile din săptămâna viitoare după c. vecihu.

Duminecă, 5 Septembrie: Dingheleag, Marcod.
Luni, 6 Septembrie: Sân-Paul, Lupșa.
Mercuri, 8 Septembrie: Sărmaș, Sântă-Maria, Dobra, Cernat.
Joi, 9 Septembrie: Huedin, Betlen-Sân-Miclăuș, Drag, Ebendorf, Ibașfalău, Göröcsön, Gelău, Hodoș, Lechința, Poiana.
Vineri, 10 Septembrie: Monor, Uilac.

Prețul mărfurilor.

Piața din Siblu. Dela 2 September v. Grâu. frumos 76 până 80 chilo fl. 5.20 până 5.80, grâu mestecat 70 până 74 chilo fl. 4.30 până 4.90, secară 70 până 74 chilo fl. 3.40 până 3.80, orz 62 până 66 chilo fl. 3.20 până 3.60 ovės 42 până 48 chilo fl. 2.20 până 2.70 cucuruz 70 până 74 chilo fl. 4.— până 4.40, mălaiu 78 până 82 chilo fl. 4.— până 4.50, cartofi 68 până 70 chilo fl. 1.50 până 1.70 sēmēnță de cânepă 49 până 50 chilo fl. 5.— până 5.50, mazăre 76 până 80 chilo fl. 4.— până 5.—, linte 78 până 82 chilo fl. 8.— până 9.— fasole 76 până 80 chilo fl. 3.50 până 4.—, de pāsāt grâu 100 chilo fl. 15.80 până 16.—, făină nr. 1 fl. 15.80, făină nr. 3 fl. 14.80, făină nr. 5 fl. 12.— slănină 100 chilo fl. 54.— până 56.—, unsoare de porc fl. 58.— până 60, sēu brut 100 chilo fl. 20.— până 22.—, sēu de lumini fl. 38.— până fl. 34.—, lumini turnate de sēu fl. 38.— până fl. 40.—, săpun fl. 20 până 30.—, fēn 100 chilo fl. 1.60 până 2.—, cânepă fl. 32.— până 35.—, lemne de foc uscate m. cub fl. 3.25 până 3.50, spirt p. 100 L. % 54.— până 57 cr., carnea de vită chilo 50 cr. până 62, carnea de vițel 48 până 56 cr., carnea de porc 44 până 48 cr. carnea de berbec 28.— până 32 cr., ouș 10 cu 18 până 20 cr.

Piața din Făgăraș, în 2 Sept. v. Grâu hectolitru fl. 5.20 până 5.60; grâu mestecat fl. 4.— până 4.60 secară fl. 3.20 până fl. 3.60; orz fl. — până 1 fl. 3.20; ovės fl. 2.70 până fl. 2.90; cucuruz fl. 3.50 până fl. 3.80; mazăre fl. 5.— până fl. 6.— fasole fl. 4.— până fl. 5.—; linte fl. 8.— până fl. 9.—; sēmēnță de cânepă fl. 5.— până fl. 6.— sēmēnță de in fl. 6.— 7.—; cartofi fl. 1.60 până 4.—; mălaiul fl. 8.— până fl. 9.—; sēu brut 100 chilogrami fl. 22.— până fl. 24.—; lumini de sēu urnate fl. 41.— până fl. 44, unsoare de porc 100 chl. fl. 65.— până fl. 66.—; slănină 100 chilo fl. 52 până fl. 60.—; săpun 100 buc. fl. 22.— fl. 26.—; cânepă fl. 30.— până fl. 35.—; fēn fl. 2.50 până fl. 3.— carne de vită chilo 48 cr.; carnea de vițel 44 până 50 cr.; carnea de porc 38.— până 40.—; carnea de miel 32 până —; ouș 6 cu 10 cr

LOTERIE.

Tragerea din 9 Septembrie n.

Timișoara: 60 48 17 9 49
 Viena: 87 61 46 16 14

Tragerea din 13 Septembrie n.

Brünn: 32 39 83 19 6

Cursul pieții din Sibiu.

Din 2 Septembrie st. v. 1893.

Hârtie-monetă română . . . Cump. 9.83 Venz. 9.90
 Lire turcești . . . " 11.— " 11.06
 Imperiali . . . " 10.— " 10.05
 Ruble rusești . . . " 1.29 " 1.31

Bursa din Budapesta și Viena.

Din 2 Septembrie v. 1893.

Obiectul	Buda- pesta	Viena
Galbini împărătești	5.95	5.95
Napoleonul	9.95	9.97 ⁵
100 mărci germane imp.	61.65	61.72 ⁵
Renta de aur ung. de 6%	—	—
Renta de aur ung. de 4%	115.75	115.85
Renta de hârtie ung. de 5%	93.85	91.10
Împrumutul căilor ferate ung.	126.—	126.—
Bonuri (obligații) rurale ung.	95.—	95.50
Bonuri (obligații) rurale croato-slavone	97.50	—
Obligațiile pt. despăgubirea regaliilor	99.75	—
Împrumut cu premiu ung.	148.50	149.25
Losuri pt. regularea Tisei și Segedin.	141.—	142.50
Losurile aust. din 1860	161.—	161.25
Scrisuri fonciare ale „Albinei“	101.—	—

Călinarul săptămânii.

Zilele	Călinarul vechiu	Călin. nou	Soarele	
	Dum. a 16-a d. Ros., gl. 7, sft. 5.		rēs.	ap.
Dum.	5 Pror. Zacharia	17 Lambert	5 38	6 10
Luni	6 Minun. Ar. Michail	18 Toma Ap.	5 40	6 7
Mărți	7 Muc. Sozont	19 Ianuarie	5 43	6 5
Merc.	8 (+) Nasc Nasc de D.	20 Eustachie	5 44	6 3
Joi	9 + PP. Ioach. și Ana	21 Mateiu	5 45	6 0
Vineri	10 Mucenița Minodora	22 Mauriciu	5 46	5 58
Sămb.	11 Cuv. Teodora	23 Tecla	5 48	5 55

Redactor responsabil: Ioan Russu Șirianul.

Doi învățacei

Se primesc în franzelăria lui
Petru Moga
 Sibiu [2014] 3—3
 care după purtarea lor bună se vor
 elibera ca calfe cu doi ani și jumătate.

„ARDELEANA“

institut de credit și de economii, societate pe acții în Orăștie.

AVIS.

Institutul de credit și de economii „ARDELEANA“, societate pe acții în Orăștie (Szászváros), Piața-mare nr. 2 și 4 în casele proprii, primește

depuneri spre fructificare

sub următoarele condițiuni:

[936] 12—

- a) depuneri făcute la a căror ridicare nu se recere abdicere cu 5%;
- b) depuneri făcute cu condițiunea de a se anunța ridicarea lor cu 5¹/₂% și
- c) depuneri făcute pe timp mai îndelungat de către biserici, școli, corporațiuni culturale ori cu alt scop de binefacere cu 6%.

Depuneri, ridicări sau anunțări se pot efectui și prin postă.

Orăștie, la 1 Noembrie 1892.

Directiunea.

Icere, Pești de mare, Conserve de Pești

Cipar în gelée prima, tare extra	butoiaș fl. 4.— v. a.	1/2 butoiu fl. 2.35 v. a.
" " " tare	" " " " " 3.75	" " " " " 2.20
" " " mijloc tare	" " " " " 3.50	" " " " " 2.10
Cipar (-Roll) în gelée (fără oase) cam 25 porțiuni	butoiaș	4.50
Scumbrie în gelée (numai părți de mijloc)	"	2.50
Scumbrie „Bismarck“ (fără oase) în sos picant	"	2.10
Scumbrie ff pentru fript, cel mai bun pește de Marea-Ostică	"	2.10
Rollmops (tot un soi de scumbrie), cam 40—45 într'un	"	2.10
Scumbrie grasă ff, marinată cu ceapă și cu sos de mustar	"	2.10
Scumbrie-Matjes englezești, prima, 30—40 bucăți	"	2.10
Scumbrie burduf, blandeze, cam 30—35 bucăți	"	2.10
Scumbrie de delicatose în cel mai fin sos englezesc de mustar, 120—140 bucăți	"	2.10
Sardine rusești de corcană, în sos picant	"	1.75
Anchovis din Christiania, cu zarzavaturi de Nord adevărate	"	2.75
Scottine (scumbrii mic de delicatose), 80—100 bucăți	"	2.75
Mreană-cipar (friptă în sos), se ține foarte bine	"	3.50
Sardine în ulei, cele mai bune în coli postal cu 9 mari, sau 16 miți cutii	"	4.50
Silds pentru pofta de mâncare, fără oase	butoiaș	4.50
Sardele de Brabant din 1890, calit. cea mai bună	"	6.20
Neunaugen din Elbing, se ține foarte bine	"	4.40
Țir (Sprotten) de Kiel, lada cu 160—200 buc. fl. 1.20 2 lăzi = 1 coli postal	"	1.75
Tringă afumată (Bückling) de Kiel, 40—45 în lădiță	"	1.50
Scumbrie cu Salm, mare, grasă, afumată, (se ține foarte bine) în lădiță	"	2.25
Cipar afumat („Spickaal“), prima calitate în lădiță	"	7.50
Salm, afumat, „Scheibenlachs“ (ceva nou), în 4 cutii cu 15—20 bucăți; la cumpărare de 4 cutii	"	4.25
Icere din Ural, sure, boabe mari, foarte dulci 1 chilo	"	3.75
" " " boabe mijlocii 1 chilo	"	3.25
" " " Alasca (nou de tot), gustul celui de Astrachan 1 chilo	"	3.75
Pești de mare proaspeți, Morun de mare, Batoc, Cabliau, o lădiță	"	2.—

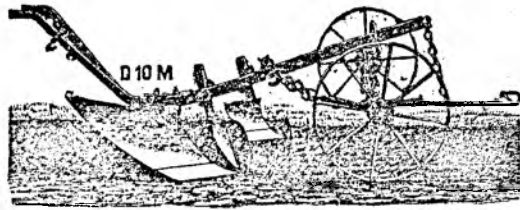
Se trimite franco la ori-ce postă din Austro-Ungaria, nedumit, cu ramburs.

Philip Richard Peters în Altona (Holstein).

[1955] 4—10

Sibiu, Piața-mică. **CAROL F. JICKELI.** Sibiu, Piața-mică.
 Representanța și depou al produselor firmei Clayton & Shuttleworth.

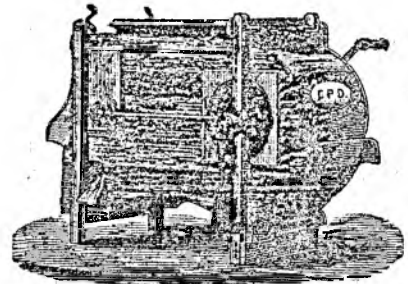
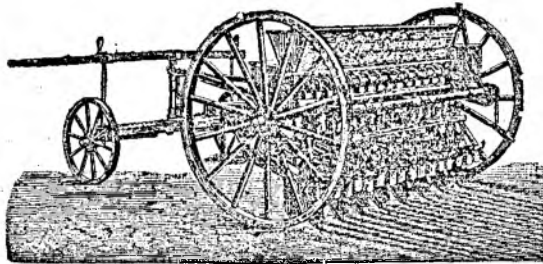
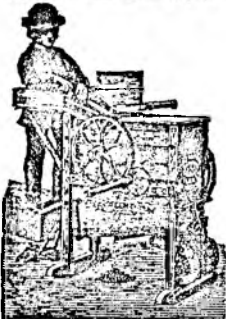
Prețuri-courant se trimit la cerere.

[1896] 6-6

Prețuri-courant se trimit la cerere.

Se acordă plăți în rate dovedindu-se vrednicia de credit. — Rog a scrie românește.

Praful nutritiv de vite
 al lui **KWIZDA** din Korneuburg
 pentru cai, bovine și oi.

De 40 de ani se folosește în cele mai multe grajduri, la lipsă de
 apetit, la mistuire rea, pentru îmbunătățirea și înmulțirea
 cantității laptelui la vaci.

Prețul 1/1 cutii 70 cr.
 Se poate căpeta
 căniile din Austro-

1/2 cutii 35 cr.
 în farmaciile și bă-
 Ungaria.

DEPOSITUL PRINCIPAL:

Francisc I. Kwizda

furnisor de curte ces. și reg. austriacă și reg. română
 Korneuburg 1. Viena.

II/a

[1009] 15-15

2 medalii de aur
 13 medalii de argint

9 diplome de onoare
 și de recunoștință

Fluidul de restituțiune al lui KWIZDA.

Apă de spălat pentru cai.

Prețul unui flacon 1 fl. 40 cr.

De 30 de ani se folosește în grajduri princiare de curte, în grajduri mai
 mari militare și civile pentru întărire înainte și intrămare după strapate
 mari, la scrinituri, înțepenirea nervilor etc., face capabil calul pentru
 prestațiuni extraordinare în trenagiu.

Se poate căpeta în farmacii și hăcăni.

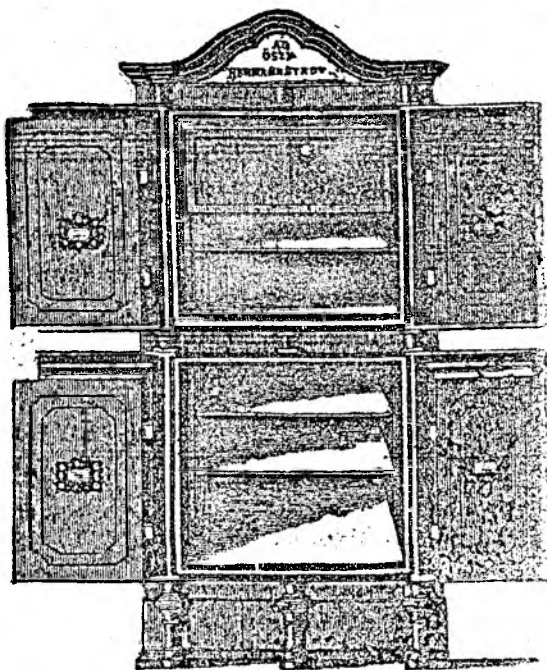
Se se aibă în vedere marca de fabrică de mai sus și se se ceară expres

Fluidul de restituțiune al lui KWIZDA.

DEPOSITUL PRINCIPAL:

I/c **FRANCISC I. KWIZDA,** [1009] 14-15
 furnisor de curte cea. și reg. austriac și reg. român, farmacist cercual în
 Korneuburg 1. Viena.

Se se aibă în vedere marca de fabrică de mai sus și se se ceară expres
Praf nutritiv de vite
 al lui Kwizda din Korneuburg.

Fabricat în țeară!

Ces. și reg. privil.

Prima fabrică de casse ardelenescă.

Existând de 12 ani, premiata cu mai multe distincțiuni a lui

A. Géza Öszy,

Quergasse Nr. 39,

SIBIU,

Hechtgasse Nr. 40.

recomandă

**Cassele și casetele sale de fier pentru păstrat bani, cărți
 și documente**

— sigure contra focului și spargerii —

de construcție proprie a ei și putând fi deschise numai de cumpărătorul însuși. Diferite forme și mărimi,
 cu prețuri mai ieftine, decât asemenea produse din alte fabrici.

CASSELE

[1316] 27—

sunt expuse vederii cercetătorilor în localul fabricii.

— Prețuri curente ilustrate se trimit la cerere gratis și franco. —